Ը ՏԱՐԻ 2217 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ՄԱՐԵՐԻ 4383 6 ՅՈՒՆԻՍ 1891 11 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

[illegible] ԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներ Տարեկան [illegible]	56
» » Վեցամսեայ	28
[illegible]	2
[illegible]	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ յօդուածներ ետ չի դարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6|18 ՅՈՒՆԻՍ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԷԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Մոսքուայէ և Փեթերպուրկէ յունիս 11 և յունիս 12 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ օրուան խստութիւնք Հրէից դէմ միայն ուղղեալ չեն։ Ուրիշ ոչ-ռուս տարրերու ևս ընդ ակամբ կը նայուի։ Օրուան ձգտումներն աննպաստ են նաև Գերմանաց, Լեհաց, և Թաթարաց։ Բայց որովհետև Ռուսիայէն դուրս գերման և մահմէտական կազմակերպեալ զօրաւոր Տէրութիւնք կան, այս տարերք կը խնայուին աւելի կամ նուազ, մինչ Հրեայք անպաշտպան մնացած են։ Հալածեալ Հրէին անգլիացի պաշտպանն իւր տան երդիքէն բողոք կը բառնայ գործուած խստութեանց դէմ, և յետոյ վար կ'իջնէ փառաւոր ճաշ մը վայելելու։

Թաթարներու մասին ռուս լրագիրք ոմանք, գլուխ ունենալով Նովոյէ Վրեմիա, աննպաստ հրատարակութիւններ կ'ընեն մի քանի ամիսէ ի վեր, Ռուսիոյ և Օրթոդոքսութեան հակառակորդ ցուցնելով զայնս, և՛ն, և՛ն, զորս հարկ չկայ մանրամասնելու. բայց որոշ կ'երեւի թէ աննպաստ տրամադրութիւնք կը տիրեն նաև յայսմ մասին։

Գալով Լեհերուն, անդրկասպեան երկրին կուսակալ և հրամատար Քուրոփոթքին զօրավար գաղտնի հրաման մը հանած է, որով կ'արտաքսէ գրեթէ ամեն հրեայ ճարտարագէտները, պաշտօնատարները և զայս որք կեդրոնական Ասիոյ երկաթուղին շինած էին, և կը վարէին զանազան պաշտօններով։ Այս լուր բացարձակ ճշմարիտ է։ Այն երկաթուղւոյ վրայ աշխատութեան լաւագոյն մասը Լեհք կատարած էին, ստանձնած գոլով երկաթուղւոյն արուեստական կարևոր պաշտօններէն 100էն 80ն։ Արտաքսման հրամանով իրենց թիւը կ'իջնէ բոլոր պաշտօնէից 100էն 3ի, որ է համեմատութիւն հրեայ ուսանողաց համալսարաններու մէջ։ Այսինքն՝ երկու-երեք նախամեծար լեհ պաշտօնեայք հազիւ պիտի պահուին։ Նոյն հրամանագրով աստիճանաբար կը մերժուին ամեն Պարսիկներ, ռուսահպատակ Հայեր, Պուլկարացիներ, Գերմաններ և Ֆրանսացիներէն զատ ամեն օտարազգիներ երկաթուղւոյն վերաբերեալ ամեն գործէ և պաշտօնէ։ Պ. Կլատսթոն ուրիշ ապացոյցի ևս կը կարօտի՞ տակաւին՝ համոզուելու համար թէ Ռուսիոյ մէջ ուրիշ ոչ-օրթոտոքս ցեղեր ևս Հրէից չափ կը հալածուին։

* * *

Պ. Արնոլտ Հուայթ, գործաւորական խնդրովք ընդ երկար պարապած անգլիացի ծանօթ տնտեսագէտն և ընկերաբանն, որ Ռուսիա կը գտնուի ի դիմաց Պառոն Հիրշի, Արժանթինի Հանրապետութեան երկրին մէջ հրեայ գաղթականութիւններ հաստատելու խորհրդով, Մոսկուայի մէջ մի քանի օրեր մնալէ յետոյ, դէպ ի հարաւային նահանգներ մեկնեցաւ, երկրագործութեամբ պարապեալ Հրէից վիճակը քննելու։ Իրեն կ'ընկերանայ հրեայ թարգման մը։ Խերսոնի և Էքադերինոսլաւի կողմերը պիտի շրջի, և հարաւ-արեւմտեան հրէաբնակ գաւառներէն անցնելով դէպ ի Պալթիկ պիտի յառաջանայ, ուստից Փեթերպուրկ պիտի դառնայ։ Թայմզի թղթակիցը կը վկայէ թէ մայրաքաղաքին ռուս իշխանութիւնք յօժարութիւն ցուցուցին իրեն օգնելու՝ Ռուսիան ազատելու համար իւր հրեայ քաղաքացիներէն։ Ռուսիա եթէ ինքն իրեն մնար այսքան յառաջ երթալու կամք չունէր։ Իւր տնօրինութիւնն էր Հրեաներն որոշեալ սահմանի մը մէջ ամփոփել և բնակեցնել, ուստից դուրս չկարենային ելնել։ Բայց երբ կը տեսնէ որ այս տնօրինութեան պատճառաւ Հրեայք բոլորովին կը մեկնին երկրէն, անշուշտ կրկնապէս կը հրճուի։

Ռուսիա կը հրճուի մանաւանդ տեսնելով որ Անգլիացիք, թէև կը բողոքեն Հրէից մասին գործեալ խստութեանց դէմ, բայց և այնպէս կը յօժարին օգնել Ռուսիոյ բուռն նպատակին իրագործման։ Ռուսիոյ խնդրածն Հրէից օգուտը չէ, Հրէից Ռուսիայէն դուրս ելնելն է։ Կը խորհուի բառնալ գաղթականութեան վրայ դրուած օրինական արգելքները, դիւրացնելու համար Պառոն Հիրշի յատակագծին իրագործումը։ Բայց դրացի Տէրութիւնները դժգոհացնելու փափաքն ալ բոլորովին հեռի չէ ռուսական սիրտէն. զի Ռուսիայէն մեկնող Հրեայք դրացի Տէրութեանց բեռ կը լինին առաւելապէս։

Պ. Հուայթ յանձնարարականներ ունի այն գաւառաց կառավարիչներուն և պաշտօնատարներուն որոց մէջէն պիտի անցնի։ Պաշտօնական հոգածութիւնք և խորհրդատուութիւնք չպիտի պակսին իրեն։ Խնդիրն այն է թէ Ռուսիոյ Հրեաներն իրենք ի՛նչ պիտի մտածեն այս պատուիրակութեան վրայ։ Պ. Հուայթ պաշտօնական տեղեկութեանց միայն պիտի չանսայ։ Հակահրէական խնդրոյն վրայ վիճաբանելու չէ եկած, այլ Հրեաներն հալածիչներէն ազատելու, և իւր արդի պտոյտով տեղւոյն վրայ պիտի տեսնէ իմանայ թէ գործնականապէս ի՛նչ կարելի է ընել այս նպատակաւ։

* * *

Երէկ լրագրոյս մամուլը դրուելէն ետքն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հրէական խնդրոյն վրայ Փեթերպուրկի ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ խորհրդակցութիւնք կատարուած են ի ներկայութեան Քիեվի, Վարշաւայի և Վիլնայի կուսակալաց։ Խորհրդակցութեանց արդիւնքը պիտի մատուցուի Կայսրութեան Խորհրդոյն։

* * *

Թայմզի թղթակիցն հետեւեալ դէպքերը կը պատմէ Հրէից արտաքսման վրայ։

«Անցեալ օր տեսայ սեւկարեդ չինող աղքատ Հրեայ մը, և հարցուցի թէ ե՛րբ պիտի մեկնի։ Պատասխանեց թէ վեցամսեայ պայմանաժամ մ'ևս ստացած է մնալու, ըստ որում իւր կինն ծանրապէս հիւանդացած է, դժբախտութիւն որուն համար ինք ուրախ է։— «Ուրա՞խ, հարցուցի, ի՞րաւ ուրախ էք մնալու համար այնպիսի երկրի մը մէջ ուր փարիա կը նկատեն զձեզ»։— «Միտքս հասկցնելու համար, պատմութիւն մ'ընեմ ձեզ, ըսաւ աղքատ Հրեայն։ «Լեհացի կոմս մը կար որ՝ իւր ազնուական հայրենակցաց նման՝ իւր գործերը տեսնելու համար Հրեայ մը կը պահէր Իցիկ անուն։ Կոմսը շատ անմարդավայել կերպիւ կը վարուէր Հրէին հետ, յաճախակի կը ծեծէր, մինչեւ իսկ երբեմն դրամ կուտար իրեն, այն գործին ալ հաճոյքը վայելած լինելու համար։ Վերջապէս Իցիկ խնդրեց իւր կոմսէն որ այսպէս չվարուի իրեն հետ, և խոստացաւ հրաշք մը ցուցնել։ Ցանձնառու եղաւ . . . կոմսին շան խօսիլ սովրեցնել։ Կոմսը շատ հետաքրքրեցաւ, և խոստացաւ մինչեւ այն ատեն չծեծել Իցիկ։ Սա տուն տարաւ շունն, և իւր ընտանիքը գործն իմանալով, խենթեցած կարծեցին զինք։ «Ձէ, խենթ չեմ, բայց ժամանակ վաստկելու համար է։ Մինչեւ որ տարի մը անցնի, —զի ըսի թէ տարի մը պէտք է այս շուն խօսիլ սովրի, —սատանան աշխարհէս պիտի վերցնէ թէ՛ շունն և թէ կոմսն, և մինչեւ այն ատեն ես ալ ծեծ ուտելէն զերծ պիտի մնամ»։—Այս Հրեայն տակաւին յոյսեր կը տածէր ապագայի նկատմամբ։ Միակ Հրեայն էր սա որ տակաւին կը զուարճաբանէր։ Իւր ազգակիցք ըստ մեծագոյն մասի տխուր, անյոյս, ընկճեալ են։

—«Անցեալ երկուշաբթի Ռուսիոյ մէկ ծայրէն միւսն Հրեայք ծոմ պահեցին։ Օրն ի բուն նստան առանց ուտելու և խմելու, կարդալով Երեմիայի ողբերն։ Արեւմտեան Եւրոպիոյ Հրեայք ևս կ'առաջարկեն ընդհանուր ծոմապահութեան և աղօթից օր մը սահմանել՝ յօգուտ իրենց դժբախտ ազգակցաց։

—«Արտաքսեալ Հրէից մէկ մասը շղթայակապ դուրս հանուեցան Մոսկուա քաղաքէն։

—«Սա դէպքն աչքովս տեսած եմ։ «Աղքատ և կիսովին կուրացեալ Հրեայ մը յարդի դէզի մը վրայ պառկած էր, գրեթէ սովալլուկ, և մի քանի քրիստոնեայ եղբարց ողորմութեամբ միայն ողջ կը մնար։ Մէկ աչքը կորուսած էր, և միւսն ալ գործողութեամբ մը հազիւ կրնար ազատուիլ։ Իւր զաւակունք արտաքսուած էին ամենքն։ Հարցուցի իւր քով գտնուողներուն թէ ինչո՛ւ հիւանդանոց չի տարուիր։ Պատասխանեցին թէ՝ ըստ նոր հրամանի մը՝ Հրեայք չեն ընդունուիր հիւանդանոց։— Պ. Կլատսթոն տակաւին չպի՞տի հաւատայ ռուս պաշտօնատարաց բրածներուն։»

* * *

Ռուսիոյ կայսերական Պանքան և մասնաւոր դրամատունք կը դժկամին ընդունել և զեղչել Հրէից թուղթերն, որով մեծ շփոթութիւն և երկիւղ կը տիրէ առեւտրական հրապարակին վրայ։ Մեծապէս կը վնասուին կարգ մը գործարաններ, որոց ապրանքներն հրապարակ կ'ելնէին և կը ծախուէին հրեայ յանձնակատարներու և միջնորդներու ձեռամբ։

Պ. ՏԸ ԼԷՍԷՓՍ ԴԱՏԻ ԵՆԹԱՐԿԵԱԼ ԵՒ ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պ. տը Լէսէփսի և իւր երկու որդւոց հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հարցափորձի ենթարկման լուրը շատ տխուր տպաւորութիւն կ'ընէ Փարիզի մէջ, կ'ըսէ Պ. տը Պլովից իւր յունիս 13ի հեռագրով։

Թէև ընդհանուր կարծիքն է թէ դատաստանն արգիլող վճիռ մը պիտի տրուի, բայց դարձեալ դատի ենթարկման ծանուցումը ծանրակշիռ և վշտալի բան մը կը նկատուի։

Զ'Պ. տը Լէսէփս դատի քաշելու տնօրինութիւնը շատ անդէպ կը համարուի, զի Փանամայի ջրանցքին ձեռնարկութեան ամբողջական կործանման պատճառ պիտի լինի, եւ կարելի չէ ըմբռնել թէ ի՛նչպէս այսպիսի դատական քննութիւն մը կրնար նպաստել Փանամայի բաժնետիրաց շահուն։ Ամեն պարագայի մէջ, ընդհանուր ցաւ կը պատճառէ տեսնել որ Սուէզի ջրանցքին ստեղծիչն իւր խոր ծերութեան հասակին մէջ դատի քաշուելու ձախողութեան կ'ենթարկի, և ոմանք կը փորձեն ազարտել այնպիսի մարդու մը անունն որ Ֆրանսայի փառքերէն մին եղած է, և միանգամայն առաջին զոհն եղած և անձամբ տուժած է Փանամայի մասին այն պատիր յոյսեր զորս ուրիշներուն ներշնչած էր անկեղծ հաւատքով մը, և Ֆրանսային համար մեծ գործ մ'ևս ստեղծելու ջերմ բաղձանքով։

Մինչեւ վերջին վայրկեանը, Պ. տը Լէսէփս, իւր կին և իւր զաւակունք իրենց բոլոր դրամը Փանամայի ջրանցքին յանձնած էին, ստորագրելով զանազան պարտաթուղթերուն որք յաջորդաբար հանուեցան, համոզուած լինելով թէ Փանամայի ջրանցը կրնար շինուիլ։ Երբ ձախողութիւնն եկաւ, և Փանամայի թուղթերն իրենց արժէքը կորուսին, Պ. տը Լէսէփս ցորչափ կրնար իւր քսակէն վճարեց անոնց որք իրենց խնայութիւններն այս ձեռնարկութեան յանձնելով կորուսած էին, իւր անուան վստահելով։ Ո՛չ ոք Պ. տը Լէսէփսի անկեղծութեան կը տարակուսի, որչափ ևս մեծ եղած լինի իւր սխալ։ Բայց ճշմարիտ հայրենասիրութիւն կը պահանջէր մինչեւ վերջը պաշտպանել այս մեծ մարդուն անունը, զի անոր փառքը Ֆրանսայի սեփականութիւնն է, և այն անունն ազարտել յանցապարտ ձեռնարկութիւն մը։

Զ'Պ. տը Լէսէփս դատի ենթարկելու գաղափարը ծագում առաւ Փանամայի կարգ մը բաժնետիրաց քանիցս Երեսփ. Ժողովոյ դիմելէն, որք դժգոհ լինելով ընկերութեան մատակարարութենէն, քննիչ յանձնաժողովոյ մը կազմութիւնը կը պահանջէին։ Դատական Նախարար Պ. տը Ֆալիեռ որոշապէս յայտարարեց թէ կառավարութիւնը պատասխանատու չէ այս դատական քննութեան համար, որուն սակայն թոյլատուութիւն ընելու պարտաւոր է, քանի որ շատ մը խնդրագրեր մատուցած են դատական նախարարութեան։ Ստոյգ չէ որ Պ. Էյֆել ևս Պ. տը Լէսէփսի հետ դատի ենթարկուած լինի։

ԼՈՅՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թրիէստէի քաղաքային խորհուրդն որոշեց խնդրել Աւստրեան Լոյտի շոգենաւային ընկերութենէն որ այլ ևս ուղեւոր չտանի ի Կարմիր Ծով։

ՌՈՒՍՔ Ի ՀԱԲԷՇՍՏԱՆ

Ռուս պատուիրակութիւնն որ Հաբէշստան կ'երթայ՝ իտալեան թեւարկութեան ներքեւ գտնուող նաւահանգիստներու չպիտի հանդիպի։ Անճիշդ է ուրեմն այն լուր թէ ռուս կառավարութիւնն Իտալիայէն խնդրեր է պաշտպանել ռուս պատուիրակութիւնն, որ կը բաղկանայ երեք ռուս եկեղեցականներէ, բնագէտէ մը և երեք սպաներէ։

Ի ԼՈՆՏՈՆ

Լոնտոնէ կը հեռագրուի թէ Կալլէսի իշխանը պիտի հրաժարի եղեր ի նպաստ իւր չափահաս անդրանիկ որդւոյն։ Պիտի թողու իւր վարած պաշտօնները բանակին մէջ, ուր Մարեշալ է, և Արքունեաց մէջ, ուր ընդունելութեանց նախագահելու պաշտօնն ունի։ Այս մասին ապաքէն կը խօսուի ամեն կարգի լրագրաց և զուարճանաց մէջ, ուր օրուան մարդն աւելի իշխանն է քան Սըր Ո. Կ. Քըմինկ։

Ի ՍԵՒ ԼԵՌՆ

Զեռնակորայի իշխանը ռուսասէր խմբագիր մը՝ Պ. Փօլ Մէլոն՝ իւր ընդհանուր հիւպատոս կարգեց ի Փարիզ։ Այս պաշտօնէին գլխաւոր գործը պիտի լինի ֆրանսական ընկերութիւն մը կազմել՝ նեղ երկաթուղիներ շինելու համար ի Զեռնակորա, Ցէթինյէն հաղորդակցութեան մէջ դնելու համար Անդիվարիի հետ։ Առ այս 10 միլիոն Ֆր. հարկ է. բայց որովհետև չեռնակորեան կառավարութիւնն առանց պետական երաշխաւորութիւն տալու կ'ուզէ որ շինուին այս գիծեր, իւր խորհուրդ յաջողելու համար կ'ըսուի թէ ռուս կառավարութիւնը ձեռքի տակէ պէտք եղած դրամական ապահովութիւնը պիտի ընծայէ ֆրանսացի ձեռնարկուաց։

Պ. ՄԷՅՈՀԱՍ

Ֆիկարոյի մէջ կը կարդանք.

Ո՞վ է Պ. Մէյոհաս.—Հրեայ մ'է, բայց Հրեայ մը որ կարեւորութիւն ունի։ Փարիզ եկաւ իւր ծախիւք, թշուառութենէ ազատելու [illegible] հազար սպանիացի Հրեաներ, որք Երուսաղէմի մէջ չքաւորութենէ կը տառապին։ Մետաքսի մեծաքանակ վաճառական ի Կալկաթա, յանուն մարդասիրութեան կը թողու ամենայն ինչ, և կուգայ կոչում ընել Փարիզի հրեայ ընկերութեան երեւելեաց, որք կը պատասխանեն թէ «արդէն ամեն բան ըրած են գերմանացի և ռուս Հրէից համար, իսկ սպանիացի Հրէից խօսքն անգամ չեն ուզեր լսել»։

Պ. Մէյոհաս չի յուսահատիր սակայն. միտքը դրած է Երուսաղէմ դառնալ պանքատէրերու տրցակներու հետ, իւր ազգայնոց ի նպաստ։ Պ. Էտմոն տը Ռոչիլտ, Փոմարի դքսուհին, Կալկաթայի և Դամասկոսի դրամատէրերն արդէն նպաստներ տուած են. Թուրքիայէն 100 ոսկի նուիրեր է։

Պ. Մէյոհաս տակուն է. հանգանակութեան ցուցակը պիտի լենայ. Բայց հազուադէպ է տեսնել մեծահարուստ մարդ մը որ իւր անձնուիրի յօգուտ իւր ազգակցաց՝ աշխարհի չորս կողմը պտըտելով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մասնաւոր գումարում մը քաղաքային խորհրդոյ Ֆորրէս քաղաքի, որուն մօտ կը գտնուի Ալթիր, դղեակն Կորտոն-Քըմինկներու ի Սկովտիա, անցեալ շաբթու մէջ միաձայնութեամբ որոշեց համայն ժողովրդեան կողմէ հանդիսաւորապէս ընդունիլ զՍըր Ո. Կ. Ուիլիըմ և զնորապսակ տիկին Կորտոն Քըմինկ։ Քաղաքային խորհուրդը պիտի ներկայանայ պաշտօնական համազգեստով, և քաղաքապետը պիտի ներկայացնէ բարի գալստեան ուղերձ մը(*)։ Նշան մ'է սա հանրային կարծեաց մէջ յառաջ եկած յեղաշրջման, որուն համեմատ երդուելոց դատավճռին հակառակ, Սըր Ուիլիըմ Կորտոն Քըմինկ կը նկատուի իբր անմեղ մը, մեծ դայթակղութեան մը առաջքն առնելու համար զոհուած, որուն մէջ կը խառնուէր Կալլէսի իշխանին անունը։

Երեսփ. Ժողովոյ արմատական անդամներ անցեալ շաբթու գումարեցան՝ քննելու համար պաքարայի դայթակղութեան գործն։ Որոշեցին հարցումներ ուղղել կառավարութեան ի մասին Սըր Ուիլիըմ Կորտոն Քըմինկի պատժապարտութեան, այս դայթակղութիւնն յարուցանելու ջանացող անձանց պատասխանատուութեան, և գործին խառնուող զօրականաց զինուորական կարգապահութեան հակառակ գործած լինելուն խնդրոյն վրայ։

Լէտի Կոչէն կը ծանուցանէ թէ Ուիլիըմ Կորտոն Քըմինկի անունը ջնջուած է բանակին կարգէն, ըստ օրինական բանաձեւին, «որովհետեւ Վիքթորիա Թագուհին պէտք չունի այլ ևս անոր ծառայութեանց»։

Ի Լոնտոն կ'ըսուի թէ Ուիլիըմ Կորտոն Քըմինկ ի մօտոյ պիտի հրատարակէ գիրք մը՝ նոր կերպիւ պատմելով պաքարայի դայթակղութիւնը։ Պիտի պարունակէ նաև մանրամասնութիւններ Կալլէսի իշխանին ներքին կենաց վրայ, որուն հետ քսան տարի մտերմօրէն կենակցած է հեղինակն։ Հետաքրքրաշարժ յայտնութեանց կը սպասուի, զի կ'երեւի թէ Սըր Ուիլիըմ Կորտոն Քըմինկ մտադիր է իւր նախկին բարեկամին վրայ անխնայ խօսիլ։

(*) Ըստ նոր լրոց, այս ընդունելութիւն տեղի ունեցած է։ Սըր Ո. Կ. Քըմինկ եւ իւր կին շքեղ ցոյցերով ընդունուած են բոլոր քաղաքին կողմէ, եւ յաղթական կամարներու տակէն անցած,—իբրեւ դժգոհութեան արտայայտութիւն աւելի մեծ յանցաւորներու դէմ։

—)(36)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕՊԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍ ՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Բացաստաններուն մէջ ուր լուսնային կոհակը կ'իջնէր ինչպէս հորի մը մէջ, ծաղկատի աղջիկը տեսիլքի մը պէս կ'անցնէր, և նկարիչը կը կանչէր զայն, զմայլած այդ սեւ ուրուականէն որուն պայծառ դէմքը կը փայլէր։ Ետքոյ, երբ կրկին կը հեռանար իր քովէն, կոմսուհւոյն ձեռքը կը բռնէր ու կը սեղմէր, և յաճախ անոր շրթունքը կը փնտռէր մութ տեղերէ անցած ատեննին, որպէս թէ Անէթը տեսնելով սրտին անհամբերութիւնն արծարծուէր։

Վերջապէս դաշտին եզերքն հասան, ուր հազիւ կը գուշակուէին՝ հեռուն՝ ագարակներու ծառափունջերն։ Հողերն ողողող կաթի այն գոլորշւոյն մէջէն, հորիզոնը կ'անսահմանէր, և լուսափայլ ու գաղջ այդ մեծածաւալ միջոցին թեթեւութիւնը, կենդանի լռութիւնը լի էր այն անբացատրելի յոյսով, այն անսահելի ակնկալութեամբ որք ամառուան գիշերներն այնչափ քաղցր կ'ընեն։ Երկինքին մէջ շատ բարձրերը, քանի մը երկայն ու նուրբ ամպիկներ արծաթեայ թեփերէ շինուած կը թուէին։ Քանի մը րոպէ անշարժ մնալով, այն գիշերային խաղաղութեան մէջ կը լսէին կեանքի աղօտ ու յարատեւ շշուկ մը, բիւրաւոր մեղմ ձայներ որոնց ներդաշնակութիւնը նախ լռութեան կը նմանէր։

Լորամարգի մը, իրենց մօտէն, կ'արձակէր իր կրկնակ ճիչն, և Ժիւլիօ, ականջները տնկած, գաղտագողի քայլերով թռչնոյն երկու սրնգային խաղերուն կողմը գնաց։ Անէթ անոր հետեւեցաւ, նոյնչափ թեթեւաշարժ, շունչը բռնելով և ծռելով։

—Ա՜հ, ըսաւ կոմսուհին մինակ մնալով նկարչին հետ, ինչո՞ւ այսպիսի վայրկեաններ շուտ կ'անցնին։ Մարդ ոչինչ կրնայ բռնել, ոչինչ կրնայ պահել։ Ժամանակ իսկ չունինք վայելելու ինչ որ լաւ է։ Տես, այս ալ լմնցաւ։

Օլիվիէ անոր ձեռքն համբուրեց և ժպտելով յարեց.

—Օ՜հ, այս իրիկուն փիլիսոփայութիւն չեմ ըներ ես։ Ամբողջովին ներկայ ժամուն տուած եմ ինքզինքս։

Կոմսուհին մրմնջեց.

—Դուք զիս այնպէս չէք սիրեր ինչպէս ես կը սիրեմ զձեզ։

—Տէ՛ր ողորմեա . . .

—Ո՛չ, ընդմիջեց նա, դուք կը սիրէք զիս, ինչպէս որ շատ լաւ կ'ըսէիք, ճաշէն առաջ, կին մը որ կը գոհացնէ ձեր սրտին պէտքերը, կին մը որ երբեք չէ նեղած զձեզ և որ ձեր կեանքին մէջ քիչ մը երջանկութիւն դրած է։ Ատիկա գիտեմ, կը զգամ։ Այո, ձեզ բարի, օգտակար և օգնական եղած ըլլալու գիտակցութիւնն ու բուռն ուրախութիւնն ունիմ։ Սիրած էք, կը սիրէք տակաւին ինչ որ կը գտնէք յիս հաճելի, ձեր վրայ ունեցած իմ խնամքներս, իմ հիացումս, ձեզ ախորժելի ըլլալու հոգս, իմ տարփանքս, իմ ներքին էութիւնս ամբողջովին ձեզ նուիրելս։ Բայց զիս չէ որ կը սիրէք, կը հասկնա՞ք, օ՜հ, ատիկա կը զգա՛մ ես ինչպէս պաղ օդի հոսանք մը կը զգայ մարդ։ Հազար տեսակ բան կը սիրէք յիս, գեղեցկութիւնս՝ որ մօտ է կորսուելու, իմ անձնուիրութիւնս, սրամտութիւնը զոր կ'ըսեն թէ ունիմ, այն կարծիքը զոր ընկերութեան մէջ ունին իմ վրաս, այն կարծիքը զոր սրտիս մէջ ես ունիմ ձեր վրայ, բայց ոչ թէ զի՛ս, զի՛ս, միմիայն զի՛ս, հասկցա՞ք։

Պէռթէն պզտիկ բարեկամական ժպիտ մը ունեցաւ։

—Ոչ, շատ լաւ չեմ հասկնար։ Բոլորովին անակնկալ յանդիմանութիւններ կ'ընէք ինծի։

—Օ՜հ, Աստուա՛ծ իմ, գոչեց կինը։ Կ'ուզէի հասկցնել ձեզ թէ ես ի՞նչպէս կը սիրեմ զձեզ։ Տեսէ՛ք, կը փնտռեմ, չեմ գտներ։ Երբ ձեր վրայ մտածեմ, և միշտ կը մտածեմ ձեր վրայ, մարմնոյս ու հոգւոյս մինչեւ խորը ձերին ըլլալու անասելի հեշտութիւն մը և իմ անձս ա՛լ աւելի ձեզ նուիրելու անդիմադրելի պէտք մը կը զգամ։ Կ'ուզէի բացարձակ կերպով մը ջնջել ինքզինքս, որովհետեւ սիրողին համար լաւագոյն բանն է տա՛լ, մի՛շտ տալ, ամե՛ն բան տալ, ամե՛ն բան, կեանքդ, միտքդ, մարմինդ, ամեն ինչ որ ունիս, և զգալ այդ ամենը տալդ և ա՛լ աւելի տալու համար ամեն բանի խիզախելու պատրաստ ըլլալ։ Այն աստիճան կը սիրեմ զձեզ, որ ձեզ համար մինչեւ իսկ կը սիրեմ իմ մտահոգութիւններս, իմ տանջանքներս, իմ նախանձներս, այն ցաւը զոր կը զգամ երբ կը տեսնեմ որ ձեր գորովը պակսած է իմ վրաս։ Ի ձեզ մէկը կը սիրեմ զոր ես միայն յերեւան հանած եմ, դուք մը որ ուրիշներուն գիտցածն, ուրիշներուն հիացածն, ուրիշներուն ճանչցածը չէ, դուք մը որ իմս է, որ այլ ևս չկրնար փոխուիլ, որ չկրնար ծերանալ, զոր այլ եւս չեմ կրնար չսիրել, որովհետեւ զայն դիտելու համար աչքեր ունիմ որք զայն միայն կը տեսնեն այլ ևս։ Բայց այս բաները կարելի չէ ըսել։ Ասոնք բացատրելու համար բառ չկայ։

Պէռթէն ցած ձայնով կրկնեց քանի մը անգամ.

—Սիրելի՛, սիրելի՛, սիրելի՛ Անիս։

Ժիւլիօ ցատկրտելով ետ դարձաւ այս միջոցին առանց գտած ըլլալու լորամարգին որ անոր մօտեցած ատեն լռած էր, և Անէթ անոր ետեւէն կուգար նորէն, վազելէն շնչասպառ եղած։

—Ալ կորովութիւն չմնաց վրաս, ըսաւ։ Ձեր վրայ պիտի կրթնիմ. պարոն նկարիչ։

Օլիվիէի միւս թեւին յեցաւ և տուն դարձան, այսպէս քալելով, նկարիչն երկու կիներուն մէջտեղը, մթին ծառերուն տակ։ Ալ չէին խօսեր։ Կը յառաջանար Պէռթէն, անոնց ազդեցութեամբ համակուած, լցուած տեսակ մը իգական հեղանիւթով որով անոնց հպումը զինքը կ'ողողէր։ Ջէր ջանար զանոնք տեսնել, քանի որ իրեն կրթնած էին, և նոյն իսկ աչքերը կը գոցէր անոնց հպումն աւելի լաւ զգալու համար։ Կ'առաջնորդէին իրեն, կը տանէին զինքը, և դիմացն եկած տեղը կ'երթար, երկուքին ալ սիրահարած, ձախ կողմինին ինչպէս աջ կողմինին, առանց գիտնալու ո՞րը ձախ կողմն էր, ո՞րն աջ կողմը, ո՞րն էր մայրը, ո՞րն էր աղջիկը։ Յօժարակամ անձնատուր կ'ըլլար՝ անգիտակից ու նրբազգաց հեշտասիրութեամբ մը՝ այս զգայութեան առթած վրդովումին։ Կը ջանար նոյն իսկ զանոնք իր սրտին մէջ իրարու խառնել, չզանազանել զանոնք իր մտքին մէջ, և իր ցանկութիւնը կ'օրօրէր այս շփոթման հրապոյրովը։ Միթէ կին մը չէ՞ին կազմեր իրարու ա՛յնչափ նմանող այդ մայրն և այդ աղջիկն. և աղջիկը չէ՞ր թուեր աշխարհ եկած ըլլալ միմիայն մօրը վրայ ունեցած իր հին սէրը վերանորոգելու համար։

Երբ աչքերը բացաւ դղեակը մտած ատեն, իրեն այնպէս եկաւ որ իր կեանքին ամենէն քաղցրիկ վայրկեաններն անցուցած էր այդ իրիկունն և զգացած էր ամենէն տարօրինակ, ամենէն անտարրալուծելի, ամենէն կատարեալ յուզումը զոր մարդ մը կրնայ ճաշակել, նոյնչափ խանդաղատանօք ազդուելով երկու կիներու հրապուրանքէն։

—Ա՜հ, ի՛նչ աղուոր պտոյտ մը ըրինք, ըսաւ երբ կանթեղներուն լոյսին տակ անոնց մէջտեղը նստաւ։

Անէթ գոչեց,

—Բնաւ քուն չունիմ ես. ամբողջ գիշերը պտըտելու փափաքս կուգայ երբ օդըն աղուոր է։

Կոմսուհին ժամացոյցը նայեցաւ։

—Օ՜հ, ժամը տասն մէկ ու կէսն է, աղջիկս։

Բաժնուեցան իրարմէ, անձնիւրն իր սենեակն երթալով։ Միայն մանկամարդ աղջիկն՝ որ պառկիլ չէր ուզեր, շուտով քնացաւ։

Հետեւեալ օրը, սովորական ժամուն, երբ սենեկապանուհին, վարագոյրներն ու քիւերը բանալէ վերջը, թէյը բերաւ եւ դեռ բոլորովին չարթնցած տիրուհւոյն նայեցաւ, ըսաւ անոր.

—Տիկինն այսօր աւելի աղէկ կ'երեւի։

—Այնպէ՞ս կը կարծէք։

—Օ՜հ,. այո։ Տիկնին դէմքն աւելի շտկուած է։

Կոմսուհին, դեռ հայելին չնայած, գիտէր որ ճշմարիտ էր։ Իր սիրտը թեթեւ էր, չէր զգար անոր բաբախելն, և իր ապրիլը կը զգար։ Երակներուն մէջ արիւնն առջի օրուան պէս արագ չէր հոսեր, տաք ու տենդագին չէր, ամբողջ մարմնոյն մէջ ջղատում և անհանգստութիւն չէր պտըտցներ, այլ գաղջ հանդարտութիւն մը կը սփռէր ու նաեւ երջանիկ վստահութիւն մը։

Երբ սպասաւորը դուրս ելաւ, գնաց հայելւոյն մէջ դէմքը դիտեց։ Քիչ մը զարմացաւ, որովհետեւ ինքզինքն այնչափ լաւ կը զգար որ մէկ գիշերուան մէջ շատ մը տարիներ երիտասարդացած ըլլալ կը յուսար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ գաւառական ու յարաբերական խնդիրներով։

Կրօնական Ժողովը թէեւ երէկ առաւօտ Խառն Ժողովէն առաջ ի նիստ պիտի գումարէր, սակայն ժողովականք որոշեալ ժամուն եկած չըլլալով, նիստը տեղի չունեցաւ։

Խառն Ժողովը իւր երեկի նստին մէջ որոշեց յանձնարարել Տնտեսական Խորհրդոյ՝ ժապաւինեալ տումար մը յանձնել այն մասնախումբին, որ հանգանակութեան պիտի ձեռնարկէ ի նպաստ ողբացեալ Պարոնեանի որբերուն։

Յառաջիկայ կիրակի Գալաթու թաղին մէջ երեսփոխանական ընտրութիւն պիտի կատարուի։ Ի դիւրութիւն ընտրողաց, ընտրելեաց հետեւեալ եռապատիկ ցանկը պատրաստուած է.

Տոքթ. Վահան պէյ Մանուէլեան
Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան
Աստուածատուր » Փուշատալեան

Գալաթու թաղը պիտի ընտրէ մէկ երեսփոխան։

Բերայի աղջկանց Արուեստագիտական Ուսումնարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ՝ յառաջիկայ կիւրակէ, 9 յունիս, ժամը 7ին, ի ներկայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Նոյն առթիւ պիտի տրուին նաեւ բարձրագոյն կարգի շրջանաւարտ վեց աշակերտուհեաց վկայականք։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սեթեանի և զբաղեցաւ Նարլը Գափուի, Գուրուչէշմէի, Պէշիկթաշի և Մայր եկեղեցւոյ վերաբերեալ հաշուական խնդիրներով։

Խորհուրդը տեղեկանալով որ Պէյքօզի թաղական խորհուրդը խմբովին հրաժարած է և ժողովականք կրկնելով իրենց հրաժարականը խմբովին մեկնած են եկեղեցիէն, որոշեց գրել նոյն թաղական խորհուրդին թէ այս մեկնումը օրինաւոր չէ։ Միւս կողմէ որոշեց գրել նաեւ Մկրտիչ էֆէնտի Ուզունեանի, որ միանալով կեդրոնական համարակալին հետ, յառաջիկայ կիրակի Պէյքօզ երթայ և աշխատի ետ առնել տալ թաղական խորհրդոյ հրաժարականն և հակառակ պարագային մէջ առժամեայ թաղական խորհրդոյ մը ընտրութեան համար ընտրելեաց ցանկ մը ներկայացնէ։ Խորհուրդը յանձնարարեց նաեւ կեդրոնական համարակալին նոյն օրը քննել Պէյքօզի եկեղեցւոյ մատակարարութեան 1887 օգոստոս 1էն 89 դեկտեմբեր 31 և 1890 յունուար 1էն մինչեւ նոյն տարւոյ դեկտեմբեր 31ի հաշիւները։

ԱՐՄԱՇԻ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաշէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն մեզ.

Մայիս 26ին, հանգուցեալ Կաթողիկոսին քառասունքը լինելով, դարձեալ հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Չարխափանի տաճարին մէջ։ Այդ հանդէսը յատուկ նպատակ մի եւս ունէր, զի հանգուցեալն փետրվարէն երկերկու օրինակ ձայնագրեալ եկեղեցական գիրքեր յղեր էր Դպրեվանուց նուէր, որք իւր մահուընէ ամիս մը յետոյ կը հասնէին, եւ Դպրեվանքը կը փութայր այս կերպով իւր շնորհակալութիւնը յայտնել։

Վերջին ժամանակներս եկեղեցական դրեանց նուէր մըն ալ կը հասնէր Երուսաղեմայ, Ամեն. Պատրիարքէն յղեալ։

Համբարձման առտուն ժամերգութեան միջոցին, Գեր. Օրմանեան Սրբազան մասնաւոր վարդապետութեան գաւազան տուաւ Արժ. Տ. Մկրտիչ վարդապետ Աղաւնունիի, որ անցեալ տարի այս օրերը ձեռնադրուած էր ի Նիկոմիդիա, երբ միաբան Արմաշու։ Արժ. Աղաւնունին Պոլսոյ մէջ հովուական պաշտօնն աւարտելով այցելութեան եկած էր յԱրմաշ։

Հրկիզեալ մասանց վրայ կառուցուած նորաշէն հիւրանոցը աւարտելու մօտ է, զի ծեփերը սկսուած են արդէն։ Մեծ. Գ. Մելիտոսեան ճարտարապետն այս օրերս եկաւ վերջին կարգադրութիւնն ընելու։ Նոյն առթիւ ձեռք զարնուեցաւ նաեւ եկեղեցւոյն տանեաց նորոգութեան, որ 1872ին շինութեան պահուն հապճեպ փակուած և հրդեհէ ու փոթորիկներէ վնասուած լինելով, հիմնական կերպով պիտի նորոգուի այս անգամ։

Այս առաւօտ հետեւեալ հեռագիրն ստացանք Մոսկուայէն.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՄՈՍԿՈՒԱ, 5/17 յունիս.
Չորեքշաբթի

«Ադամեանի գերեզմանին վրայ ծաղկեայ պսակ դրեք ի դիմաց Մոսկուայի հայ գաղթականութեան. Յիսուն րուբլի ղրկեցինք»։

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

* * *

Երէկ, յուղարկաւորութեան հանդէսէն յետոյ, Բեդրոպուրկէն իշխան Ամատունիէ հեռագիր մը հասաւ ի Կ. Պոլիս, յանձնարարող որ «մեծ ու փառաւոր պսակ մը դրուի մեծանուն հայ արուեստագէտի դագաղին վրայ՝ Բեդրոպուրկի հայ հասարակութեան կողմէ»։ Ըստ այս յանձնարարութեան, ծաղկեայ խաչ մը դրուեցաւ այս առաւօտ Ադամեանի գերեզմանին վրայ և գերեզմանի լուսանկարն հանուեցաւ Բեդրոպուրկ ղրկուելու համար։ Նոյնպէս, յանուն Բեդրոպուրկի ազգային բիւրեղեայ պսակ մը դնուած է, որուն մէջտեղ զետեղուելով Ադամեանի լուսանկարը, պիտի պահուի ողբացեալ ողբերգուի շիրմին վրայ։

* * *

Յուղարկաւորութեան և թաղման նկարագրութիւնն հրատարակած ենք երրորդ երեսի մէջ։

Թիֆլիզի լրագրաց մէջ կը կարդանք.

Մայիսի 24ին Թօքմախից վախճանեցաւ Թիֆլիսի քաղաքային խորհրդի նախկին քարտուղար Յակովբ Տիգրանեանը, որ վերջերս նահանգապետի կանցելարիայում պաշտօն էր ստացել։

Երիտասարդ Յակովբ Տիգրանեանը երկար տարիներ Հրատարակչական ընկերութեան խմբագրական մասնաժողովի անդամ է եղած և վերջին ժամանակս մասնաժողովի նախագահ ընտրուած։

Բօղօքականաց Ազգապետ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտի Պօյաճեանի եղբօրորդի Տքթ. Միհրան Պօյաճեան, վկայեալ Ժընէվի բժշկական համալսարանէն, որ վերջերս մայրաքաղաքս դարձած էր, կայս. բժշկական վարժարանէն եւս վկայագիր ստացած է՝ իւր բժշկական արուեստը Թուրքիոյ մէջ ի գործ դնել կարենալու համար։

Տոքթ. Պօյաճեան ի մօտոյ կը մեկնի մայրաքաղաքէս ուղեւորութիւն մը կատարելու համար դէպի Հնդկաստան ուր պիտի անցունէ ձմեռն, և ի դարձին՝ վերջնապէս պիտի հաստատուի ի Կ. Պոլիս։

Բնիկ Սեբաստացի Տոքթ. Եղիա էֆ. Տէր Ղազարեան, որ Պէրութի բժշկական Գոլէճին մէջ ընթացքն աւարտելով, վերջերս կայս. Բժշկական վարժարանէն վկայականն ստացած էր, Լաթաքիոյ քաղաքային բժիշկ կարգուած է։

Հրատարակեցաւ ՏԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ մանկավարժական հանդէսին 22րդ թիւը հետեւեալ պարունակութեամբ.

«Տարրական ընթացք». Նոր ընթացք սրբազան պատմութեան։—Ընթացք շարադրութեան և վայելչագրութեան։—Ընթացք շարադրութեան։

«Միջին ընթացք», Հայերէն լեզու։—Ընթացք շարադրութեան։—Բարձրագոյն ընթացք։ Պատմութիւն հայ դպրութեան։—Պատմ. քաղաքակրթութեան։ Ջանազանք. տիեզերական պատմ. Մանկավարժութեան։—[illegible] դասական հնութեան։

«Տաղիկ մանկանց»ի 23րդ թիւը ի լոյս կ'ելնէ օգոստոս 2ին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սէրէզի կառավարիչ անուանեցաւ Համտի Պէյ, կառավարիչ Բրէզրէնի։

Բրէզրէնի կառավարիչ անուանեցաւ Սալիհ փաշա, նախկին կառավարիչ Իբէքի։

Ատանայի Օսմանիյէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րէֆի պէյ, նախկին գայմագամ Քարեօթի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Գօնեայի նահանգին ընդհանուր դատախազ Օսման էֆէնտիի, արժանաւոր և վաղեմի պաշտօնեայ մը ըլլալուն համար։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Էնկիւրիի նահանգին տրոց կեդրոնական քարտուղար Հաճի Զիհա էֆէնտիի, վաղեմի պաշտօնեայ մը ըլլալուն և տասանորդի տրոց վարձակալութեան տրուելու գործին մէջ ցոյց տուած եռանդուն գործունէութեան ի վարձատրութիւն։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Դատական նախարարութեան հաշուակալութեան դիւանին դեր-տնօրէն Հասան էֆէնտիի և աղերսագրոց յանձնման դիւանին դեր-տնօրէն Խայրի էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իրենց ջանասէր պաշտօնավարութեան։

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն նախարարութեան հաշուակալութեան դիւանին առաջին քարտուղար Թէվֆիգ պէյի, թարգմանիչ Ճէմիլ պէյի և աղերսագրոց յանձնման դիւանին քարտուղարներէն Պէհճէդ պէյի՝ ի վարձատրութիւն իրենց ջանասէր պաշտօնավարութեան։

Սալիսէի աստիճան՝ Հաշուակալութեանց Դիւանին օգնական անդամ Մէհմէտ Ալի պէյի, ի վարձատրութիւն իւր եռանդուն պաշտօնավարութեան։

Սալիսէի աստիճան՝ Ագչէհր գաւառակի երեւելիներէն Րիւշտի պէյի և Միւֆթիզատէ Ապտուլլահ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն այն ծառայութեանց, զորս մատուցած են երկրին օգտին համար։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հայիթիի հանրապետութեան Պերլինի դեսպան Պ. Տըլորմի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ոստիկան-զինուորաց պաշտօնատան մասնաճիւղի տնօրէն Հագգը փաշայի եւ Կ. Պոլսոյ ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Ճէմալ փաշայի, ի վարձատրութիւն իրենց բարւոք պաշտօնավարութեան։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ գնդապետ Իսմայիլ Շէվգի պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ագչէհր գաւառակին գայմագամ Թէվֆիգ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ հանքաց մենաշնորհներու և այլ գործողութեանց վերաբերեալ խնդիրներով։ Ուրիշ խնդիրներու համար տրուած որոշումներն եւս տեղեկագրով մը մատուցուեցան Վեհ. Սուլթանին։

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ դատական գործերու երկարելովը, յետաձգուելովը ու գործերու չասուելութեան պատճառաւ բանտարկեալք օրինաց պահանջած պայմանաժամէն աւելի բանտարկեալ կը մնան, հրամայած է պէտք եղածն ընել այդ գործողութիւնները շուտով կատարելու համար։

Դատական Նախարարութիւնը, կայս. սոյն Իրատէն գործադրելու համար, յանձնաժողով մը կազմած է, որ երէկ իւր առաջին նիստն բրաւ։ Սոյն յանձնաժողով կազմուած է ընդ նախագահութեամբ Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին անդամ Ալի Շահպազ էֆէնտիի և անդամակցութեամբ պատժական գործոց տնօրէն Ճէլալ պէյի, վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյի և Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Շէմսէտտին էֆէնտիի։

—Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ աւազակաց, գողերու և չարագործներու ոմանց ձերբակալման պահուն կատարուած նախնական քննութիւնք հարեւանցի կերպիւ կատարուելով, այդ անձինք առանց պատժուելու կ'ազատին, և կը շարունակեն իրենց չարագործութիւնը, հրամայած է որ այդ կարգի չարագործներու նախնական քննութիւնք մանրազննին կերպիւ կատարուին և օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դրուի անոնց նըկատմամբ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլիական դեսպան Սըր Ո. Հուայդ նախընթաց առաւօտ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը գնաց ի Նշան Թաշ և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԴԱՆՔԱ

Կ'ըսուի թէ Օսմ. կայս. Դանքան որոշած է մէկ միլիոն հարիւր հազար ոսկւոյ բարձրացնել հրապարակի վրայ իւր ունեցած դանքատոմսերու գումարն, որ ցարդ 850,000 ոսկի էր։ Նոր դանքատոմսերու տպագրութիւնն ի մօտոյ պիտի սկսի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թօդքիդ Վէգայիէն քաղուած)

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատելով որ Սէլանիկի երկրագործական վարժարանին համար երկրորդ տարւոյն մէջ ընդունելիք քան աշակերտաց անկողիններու ծախուց յատուկ գումար մը որոշուած չէ և աշակերտաց իւրաքանչիւրին համար իբրեւ հագուստի գին որոշեալ 250 դրուշն անբաւական է, առաջարկած է որ առաջին տարուան աշակերտաց համար գնուած և երկրորդ տարւոյ աշակերտաց համար գնելի անկողիններու ծախուց յատկացեալ գումարը՝ 12,000 դրուշ՝ ծախսուի մէկ անգամուան համար։ Նոյնպէս հագուստներու յատկացեալ 10,000 դրուշը երկրորդ տարւոյն համար՝ 20,000 և երրորդ տարւոյն համար 28000 դրուշի բարձրացուելով, տալ վարժարանին ու ագարակին համար ի նորոյ խնդրուած տարեկան 60 հազար դրուշի զանազան ծախուց յատկացեալ գումարը։ Նոյն Նախարարութիւնը առաջարկած է միանգամայն որ վարժարանի շէնքը ընդարձակելու պահուն ծախսուած 20,242 դրուշի աւելորդ գումարն, որ ստիպողական պատճառներով եղած էր, հատուցուի Սէլանիկի ու Գոսովայի երկրագործական դրամատան մասնաճիւղերու հասոյթից մէկ երրորդ մասէն։ Այս առաջարկութիւնք Պետական Խորհրդոյ կողմէ ընդունուած և կայս. Իրատէով վաւերացած են։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է միանգամայն որ Իրեն կողմէ նոյն ագարակին նուիրուելիք անասունները Սէլանիկ տանելու համար պաշտօնեայ մը ղրկուի աստ, որուն կարող անձինք եւս միանան անասնոց փոխադրութեան պահուն անոնց վրայ հըսկելու համար։

—Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ դիւան մը պիտի կազմուի ապահովելու համար արհեստաւորներու տրոց կանոնաւոր գանձումը. այդ դիւանին համար ամսական 2500 դրուշ պիտի յատկանայ Քաղաքապետութեան ընդհանուր հասոյթէն։

—Բորթուգալի կառավարութիւնը Լը Բոնէֆօն պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է արարողապետ Միւնիր փաշայի և նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը՝ արտաքին թղթակցութեանց դիւանի երկրորդ դեր-տնօրէն Եուսուֆ պէյի և Պրիւքսէլի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ալէքօ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

—Արգոնի փողերանոցին քննիչ-տարրալուծիչ Մօրօ էֆէնտիի պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտելուն վեց ամիս մնացած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրամայած է, ըստ առաջնոյն, երեք տարուան համար վերանորոգել պայմանագրութիւնը։

—Վախճանեալ Քեամի փաշայի կնոջ Զէհրա հանըմի՝ հանգստեան թոշակի սնտուկէն յատկացեալ գումարն անբաւական ըլլալով, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ելմտական գանձէն 798 դրշի ամսաթոշակ մը եւս յատկացած է նմա։

ՎՍԵՄ. ՆԱԶԸՄ ՊԷՅ

Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսնալու գիշերն անցուց Բերայի ոստիկանատան մէջ, ուր՝ Բերայի կառավարչի օգնական Իսմայիլ պէյի հետ խորհրդակցելով, ամենակարեւոր խնդրոյ մը կարգադրութեամբ զբաղեցաւ։ (Սապահ)

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Արաբական այն փառաւոր ձին, զոր Վեհ. Սուլթանը նուիրած է Ռուսիոյ Կէորկէյ Մեծ-Դուքսին, երէկ իրիկուն ռուսական Օյէկ շոգենաւով ճամբայ հանուեցաւ դէպ ի Օտեսա։

ՍԻՆԷՔԼԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Սէրվէթ իւր երեկի թուոյն մէջ հրատարակած է հետեւեալ հեռագիրը, զոր ստացած է Ադրիանուպոլսոյ թղթակցէն.

Դէրդ Քիլիսէի զինուորաց տեղակալներէն Համզա աղա, ծանօթ իւր քաջութեամբ, Դէրդ Քիլիսէի շրջակայ մէկ անտառին մէջ իրեն հետեւորդ զինուորներով պաշարած պահուն, կը հանդիպի աւազակապետ Աթանասի արբանեակներէն տասը չարագործներու, և հնչուած բանւեցնելով զանոնք կը ձերբակալէ ու Ադրիանուպոլիս կը բերէ։ Ձերբակալելոց անուններու մասին տակաւին տեղեկութիւն չառի։ Դէրդ Քիլիսէի շրջակայ գիւղերէն մին բնակող Եորկի անուն պուլկար մը խոստովանած է թէ այդ տասն աւազակները տասն և ինն օրի չափ իւր տունը պահած է։ Քննութիւնք փութով առաջ կը տարուին։ Հաստատապէս կը յուսացուի թէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին միւս աւազակներն եւս պիտի ձերբակալուին։

Սապահ կ'ըսէ թէ պաշտօնական տեղերէ իւր առած տեղեկութիւնք չեն հաստատեր Սէրվէթի այդ լուրն, որ՝ կը յարէ, կրնայ թիւրիմացութիւն մ'ըլլալ հետեւեալ լուրէն, որ յունիս 4 թուականաւ հեռագրուած է Ադրիանուպոլսէն.

Լէֆթէր անուն աւազակ մը, որ ժամանակէ մը ի վեր կասպատակէր Ադրիանուպոլսոյ նահանգին մէջ, Արեւելեան Րումէլիի սահմանագլխին մօտ Բօրվիքօզ գիւղն երթալով երկու գիւղացիներ լեռը տարեր է։ Տեղւոյն զինուորք և ոստիկան-զինուորք այդ աւազակները հալածելով յաջողեր են այդ գիւղացիները ազատել։

Այս աւուր Թօդքիդ Վէգայիի մէջ հեռագիր մը, որ Ադրիանուպոլսոյ կուսակալութեան կողմէ ուղղեալ է առ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն, Լէֆթէրի դէպքն տեղեկագրելէ յետոյ, կը յարէ թէ այդ աւազակ իւր ընկերներուն հետ անտառի մէջ փախած է թողլով դիտակ մը, սուր մը, անձրեւնոց մը և պարկ մը, յորում կը գտնուին պուլկարերէն ու յունարէն հինգ գրքեր, լրագրեր և քանի երկու կտոր արծաթեայ նիւթեր և այլն։ Կուսակալութիւնը հեռագրած է Ախթէբոլիի գայմագամին որ, հալածելով այդ աւազակներն, ամեն պարագայի մէջ ձերբակալէ զանոնք։

* * *

Ի Պէլկրատ ձերբակալեալ հունգարացի Տօրն Մօսքօճի վրայ բաւական դրամ գտնուած ըլլալով, իրեն վրայ եղած կասկածներն աւելի եւս հաստատուած են։ Այդ անձ չկրցան ճշդութեամբ ըսել թէ ո'ւրկից կառախումբ նստած է և հարցաքննութիւնը փութով առաջ կը տարուի։

Ըստ հարցաքննեալ երկաթուղւոյ պաշտօնէից բռնած են թէ աւազակները ո'չ թուրքերէն և ո'չ ալ յունարէն գիտէ եղեր, այլ միայն սերպերէն կը խօսի։ Տօրն Մօսքօճ եւս հունգարերէնէ ու սլավերէնէ զատ ուրիշ լեզու չգիտնալով, այս պարագայն եւս կասկածելի կը ներկայացնէ զայն։

ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Այս աւուր Թ. Հավատիսի մէջ հետեւեալները կը կարդանք.

Դատական Նախարարութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Տիարպէքիրի ընդհանուր դատախազին, հրամայած է դատաստանի ենթարկել Կապան Մատէն գաւառակի նախկին և նախնական դատարանի նախագահ Նաիմ էֆէնտին, որ նոյն դատարանի անդամ Մարտիրոս էֆէնտին ու առաջին քարտուղար Ասատուր էֆէնտին անարգած, զէնք պարպած ինչպէս նաեւ օրինաց հակառակ ձերբակալման հրամանագրեր տուած է և այլն։

Նոյն Նախարարութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Պրուսայի նահանգին ընդհանուր դատախազին, հրամայած է դատաստանի ենթարկել Եէնիշէհր գաւառակի նախկին ու նախնական դատարանին նախագահ Վէյսի էֆէնտին, որ դատի տեսոյ նկատմամբ անվայել ու անարգական ընթացք մը բռնած է, իւր պաշտօնավարութեան մէջ ապօրէն արարքներ ունեցած և քաղաքային ատեաններու պատկանեալ դատերն Շէրիի դատարանաց առջեւ դատած է։

Բաղչէի Շիրվան գաւառակին նախորդ նախկին ու նախնական ատենին նախագահն ինչ ինչ խնդրոց համար նախապէս դատաստանի ենթարկուած էր։ Արդ, ըստ տեղեկագրութեան Բաղչէի ընդհանուր դատախազին, հաստատուած ըլլալով որ այդ պաշտօնեայ մասնակցութիւն ունեցած է նոյն դատարանի նախորդ առաջին քարտուղար Գասըմ էֆէնտիի գումար մը խուրացնելու գործին մէջ, Դատական Նախարարութիւնն հրամայած է որ այդ պարագան եւս աւելցուի նախորդ նախագահին դատաստանին տեղի տուող պատճառներուն վրայ։

Դատական Նախարարութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Պէրութի ընդհանուր դատախազին, հրամայած է դատաստանի ենթարկել Տիբերիա գաւառակին նախկին ու նախնական դատարանի նախագահ Ապտիւլգատէր էֆէնտին, որ մէկ քանի ամբաստանելոյ հարցաքննութեան վերաբերեալ թուղթերն իւր քով պահելով պատճառ եղած էր անոնց՝ օրինաց հակառակ երկու ամիս բանտարկուելուն։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Փարիզու Ֆիվ Լիլ ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Լէֆթալ՝ աղերսագիր մը մատուցանելով կայս. պալատան Վսեմ. առաջին քարտուղարին, մենաշնորհ խնդրած է Իսկէնտէրունի ծովախորշէն սկսելով և Պաղտատի ու Պասրայի ճամբով մինչեւ Պարսկաստանի սահմանագլուխն երկաթուղի մը շինելու համար։

«ՍԱՊԱՀ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Սապահ կը ծանուցանէ թէ իւր խմբագիրներէն Սիւլէյմանիյէլի Թահիր պէյ հրաժարեցուցած է այդ լրագրոյ խմբագրութենէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Միացեալ-Նահանգաց դեսպան Պ. Սոլոմոն Հիրշ յառաջիկայ երկուշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս հնգամսեայ արձակուրդով։ Ի բացակայութեան Պ. Հիրշի, դեսպանատան քարտուղար Պ. Մաք Նիւթ պիտի վարէ դեսպանական գործերը։

Կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյեա փաշա, կղզիներու կառավարիչ Վսեմ. Մուհարէմ պէյի նամակ մը ուղղած է, որուն մէջ ըսուած է թէ Վեհ. Սուլթանն իրեն կը յանձնէ Իւր ողջոյններն հաղորդել այն ամեն անձանց որք ներկայ գտնուեցան ի Բրինքիբօ կառուցուած մզկիթին ու վարժարանին հիմնարկէքի արարողութեան և թէ Ն. Վեհափառութիւն կը հաճի որ Իւր անուան նուիրուի այդ մզկիթ։

—Կ. Պոլսոյ սերպիական հիւպատոսարանի զինուորական կցորդ Պ. Նեշիչ, միեւնոյն պաշտօնով Սոֆիա փոխադրուած է։

—Այտըն—Քասապայի երկաթուղեաց կայս. քոմիսէր Զիհնի էֆ. միեւնոյն պաշտօնին կոչուած է Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյն մէջ։

—Մալումաթ կ'իմանայ թէ Էպուզիա Թէվֆիք պէյ Սէնայի վարժարանին տնօրէնութեան պաշտօնէն հրաժարեր է։

—Եղեռնադատ ատեանը նախընթաց օր տասն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Գրիգոր անուն ոճրագործ մը որ իւր վարպետը խանչէճի Գրիգորն սպաններ էր։

—Էյուպի շրջակայքը ծաղկի հիւանդութեամբ մէկ քանի տղաքներ վարակուած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է այդ ախտի ճարակումն արգիլելու համար։

—Վերջին երկու շաբթներու մէջ ի Հալէպ անընդհատ անձրեւ տեղացած է, մարախները մինչեւ Հալէպի պարտէզները արշաւելով վնասներ կը պատճառեն։

—Պերլինի պարսկական դեսպան Միրզա Րիզա խան երէկ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս եկաւ, ուսկից Թեհրան պիտի ուղեւորի։

—Մոնդէպէլլօ կոմսուհին որ երէկ մայրաքաղաքս կ'ըսպասուէր, յետաձգած է իր Փարիզէ մեկնումը, և յառաջիկայ շաբաթ օր միայն պիտի գայ ի Պոլիս արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

—Թարապիոյ շրջակայ այգիներուն մէջ որթալուծ երեւան եկած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է այդ վնասակար ճճիները ջնջելու համար։

—Նախընթաց գիշեր Այաստեֆանոսի առջեւ հելլենական փոքր առագաստանաւ մը հելլենական շոգենաւի մը զարնուելով ընկղմեր է։ Առագաստանաւուն մէջ գտնուած ութ նաւաստիներէ եօթը խեղդուած են և մին ազատուած է։

—Թարապիոյ ետեւի կողմը գտնուած ագարակներու ոչխարաց եւ այծերու մէջ հիւանդութիւն մը ծագած և մինչեւ Թարապիա ճարակած ըլլալով, բաւական կորուստ պատճառած է։ Ձեռնհաս իշխանութիւնն այս առթիւ հարկ եղած ազդու միջոցները ձեռք առած է։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ Ս. ԳՐՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի Պէտս Ազգ. Վարժարանաց

Մինաս էֆ. Գարամաճեանի պատրաստած սոյն դասագիրք, 138 երեսներէ բաղկացեալ և մատուցեալ ի քննութիւն Կրօն. Ժողովոյ, պարզ և դիւրըմբռնելի ոճով շինուած է, և կրնայ օգտակար ըլլալ դեռահաս ուսանողներու։ Ուրեք ուրեք ընդհանուր տեսութիւններ դրուած են, որք կը բացատրեն գլխաւոր դէպքերու պատճառներն և ի վեր կը հանեն կրօնի վեհութիւնն։ Գինն է 3 ղրշ. դպրոցաց համար մասնաւոր զեղչ. կեդրոնատեղին է ի Մերճան, Աճէմեան գրատունը. կը գտնուի նաեւ ամեն գրավաճառաց և ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով։

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ արձակ և ոտանաւոր աշխարհիկ գրուածոց հանդերձ պատմական, գրագիտական, կենսագրական և այլ ծանօթութեամբք. (Մասն Երկրորդ)։

Մինաս էֆ. Գարամաճեանի սոյն ընտիր գործ կը բաղկանայ 270 ստուար երեսներէ, և կը պարունակէ ազգ. երեւելի հեղինակաց ընտրելագոյն գործերը՝ ծանօթութիւններով հանդերձ։ Բաց աստի, կը պարունակէ հայ. գրականութեան սկզբունքներն և պատմութիւնը։

Գինն է 6 ղրշ., առաջին հատորինը՝ 4 ղրշ., իսկ երկուքն ի միասին 10 ղրշ. Դպրոցաց համար կարեւոր զեղչ։ Կեդրոնատեղին է ի Մերճան, Աճէմեան գրատունը. կը գտնուի նաեւ ամեն գրավաճառաց և Պօղոս ու Յակոբ աղաներու քով։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԼՈՒՐՔ

Ի ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՀԱՒԱՍ ՕՐԻԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ 17 ԹՈՒԱԿԱՆԱՒ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մանշի ծովուն անգլիական նաւախումբն հրաման ստացաւ Շիրնէս երթալ՝ Վիլհէլմ կայսեր և կայսրուհւոյն ընդունելութեան մասնակցելու։

—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց Պ. Կլատսթօնի տեղակալ Սըր Ուիլեըմ Հարքօրթի առաջարկութիւնն, որով նոր պաշտօնաթուղթեր կը պահանջուին Մանիփուրի գործոց վրայ, ոչ թէ ի նշան դժգոհութեան, այլ կառավարութեան հայեացքն իմանալու համար։

—Երեսփ. Ժողովոյն մէջ Հնդկաստանի նախարարութեան խորհրդական Սըր Ճօն Կորսթ յայտարարեց թէ Մանիփորցի սպարապետ Սենափութիի ձերբակալութեան եւ դատաստանին վերաբերեալ թուղթեր պիտի հաղորդուին Խորհրդարանին։ Սենափութիի մասին, Հնդկաստանի կառավարութիւնը կը հետեւի անգլիական իշխանութեանց ձեռքն անցած օտար իշխանաւորներու նկատմամբ գործադրեալ աւանդական քաղաքականութեան, որպէս էին Մաօրիներուն թագաւորը՝ 40 տարի առաջ եւ վերջերս Սեթիվայօ Զուլուներուն թագաւորն, Արապի եւ Զեպհեր։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ Ի ՔԻԼԻ

Սանթիակոյէ կառավարական աղբիւրէ կը հեռագրուի թէ կառավարական նաւախումբն յունիս 8ին, 9ին և 10ին ռմբակոծած է Փիզակուա, Իքուիքուէ, Թօքօբիլլա և Անթօֆակաստա։ Թօքօբիլլա և Խանարալ գրաւուեցան կառավարական զօրաց կողմէ։ Խորհրդարանական զօրաց կողմէ գրաւեալ քաղաքաց մէջ ուտեստք արդէն հազուագիւտ են։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Գերմանիոյ Գալ քաղաքէն կը ծանուցուի թէ Մէօնխէնշթայնի երկաթուղւոյ արկածին զոհ գացողներէն ցայս վայր 65 անձանց դիակները ջուրէն հանուած են։

—Վեսուվի հրաբխալերան լաւային նոր հոսանքը դադրեցաւ, և կը կարծուի թէ այս նոր բորբոքումն վերջ գտած է։

ՍՆԱՆԿ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

Արժանթինի Երեսփ. Ժողովն ևս ընդունեց Ծերակոյտին ընդունած օրէնքն, որով երեք ամսոյ կ'իջուցուի ոսկւով և արծաթով վճարելի առևտրական թղթոց պայմանաժամը։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ

Քրոնշթաթէ կը ծանուցուի թէ ռուսական Մէնէն մարտանաւուն նաւաստներէն 150 հոգիք ինֆլուէնցայէ բռնուած են։

ՉԷՐՆԱԿՈՐԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանիոյ և Սև Լերան կառավարութիւնք որոշեցին իրարու ծովային դրօշներուն ընծայել այն ամեն առաւելութիւններն ու դիւրութիւնները զորս կուտան յայսմ մասին ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգերուն։

ՄԷԼԻՆԻՏԻ ԴԱՏԸ

(Ֆ.—Փարիզի պատժական դատարանն իւր վճիռն արձակեց Մէլինիդի գաղտնիքն երևան հանողներուն դատին մէջ։ Պ. Թիւրբէն, Մէլինիդ վառօդին նախագաղափարն յօրինող քիմիագէտն, Պ. Թրիբոնէ, Փրանսացի պահեստի սպայն և անգլիական Արմսթրոնկ թնդանօթի գործարանին ներկայացուցիչն և Պ. Ֆէյլէր, Փրանսական պայթուցիկ նիւթոց գործարանին պաշտօնեայն, հրնդամեայ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցան։ Ուրիշ պաշտօնեայ մը, Պ. Ֆէօվրիէ, նոյն պատժոյ դատապարտեցաւ երկամեայ պայմանաժամով։ Բաց աստի, Թրիբոնէ տասնամեայ աքսորի դատապարտեցաւ, զոր պիտի կրէ յաւարտ իւր պատժոյ պայմանաժամուն։

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 6 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	108 5/8
3 » Բարիզի »	23 25

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երեք երկեայ գալ. (Մէտալ. Ո. Ռէզ.)	20 13
Բերայի մէջ »	— —
Ձախակողմեան [illegible]	20 11 1/2
Կես օրին »	20 15
Թօհվիլլաթը Օսմանիէ երեք երկեայ	79 30
» » Ժամ 5ին	80 17

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սերի	43 1/4
»	B. »	23 3/4
»	C. »	20 11 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ռէժի [illegible]	Ընդ. Նր	5 08
Գրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	9 14
Գանք աը Գօնս	» »	5 37
Ասս. Շիրքէթ և վալէօր	» »	4 33
Ռէժի	» »	15 10
Թրամուէյ	» »	596
Բուլղարի երկաթուղի	»	72 1/4
Բանկերթուղթ Լավրեօն	»	151

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ. ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	87 08
Անգլիական ոսկի	» ...	110 5
Մարք (գերմանական ոսկի)	» ...	106 20
Իմբերիալ	» ...	90
Ֆլորին	» ...	51 15
Բուլղի թղթադրամ	» ...	7 82
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	» ...	108
Հինգնոց	» ...	103
Մէթալիք	» ...	101
Թաաֆիյէ	» ..	19
Ցոլոս Ղալաթիոյ Սակարանի	» ...	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 17 Յունիս, ժամ 3 վայր. 15 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 17
» » 4 1/2 %	105 45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 72
Օսմանեան երկաթուղի	72
» Բէժիի արժէթուղթ	348 75
Գանք Օթոման	595
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիօնէ	802 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94 20
Հելլէնական 5 % (1884)	447 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	420
Եգիպտական միացեալ	488 75
Գանք տը Բարի	817 50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	463 75
Ռիօ Թինթօ	588 75
Մեռիտիոնօ	688 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	470
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29 1/2

Լոնտոն, 17 Յունիս, ժամ 6 վայր.—երկվ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	95 3/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 7/16
» » » Ա.	43 1/4
» » » Բ.	23 3/4
» » » Գ.	18 1/2
Փոխառութիւն 1877	— —
Գանք Օթոման	13 5/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 5/16(*)
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	92
Ռիօ Թինթօ	23 3/16
Սպանիոյ (փոխառ. Արտաքին)	102 1/4
Հելլենական 5 %	88 1/2
Մոնօփոլ »	68 3/4
Ռուսական 1890	99
Այտընի երկաթուղի	22
Գասապայի երկաթուղի	16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 485

Վիեննա, 17 Յունիս, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Բէժիի բաժնեթուղթ	160 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 80
» Փարիզի »	46 45

Պերլին, 17 Յունիս, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 32
» Փարիզի »	80 25
Բուլղ. Թղթադրամ	240
Օսմանեան երկաթուղի	73 75
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 40

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 17 Յունիս, ժ. 4 ½ 40 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 72
Օսմանեան երկաթուղի	72
Օսմ. Բէժի	348 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	420
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	463 75
Գանք Օթոման	595
Ռիօ Թինթօ	590
Օսմանիյէ	— —

Օսմ. արժէթղթոց վրայ գործ չկայ։

ՀԱՆԴԷՍ
ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԹԱՂՄԱՆ
ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄԵԱՆԻ

Ողբացեալ Ադամեանի յուղարկաւորութիւնն ու թաղումը կատարուեցան երէկ իւր անուան ու հռչակին արժանավայել հանդիսիւ և ցաւակցութեան ընդհանուր ցոյցերով։

Ըստ կանխագոյն ծանուցման, առաւօտեան ժամ երկուքին պատարագ մատուցուեցաւ Բերայի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, ի Սագըզ-Աղաճ։ Հայ Հռոմէականաց պատրիարքական փոխանորդ Կարապետ եպիսկոպոս Ասլանեան՝ շրջապատեալ բազմաթիւ վարդապետներէ՝ ներկայ էր աբարողութեան, ի դիմաց Ազարեան Պատրիարքին։ Եկեղեցական դասուն մէջ կը նշմարուէին, Վենետկոյ Մխիթարեան միաբաններէն՝ Հ. Օգոստինոս Վ. Գույումճեան, Հ. Գրիգորիս Վ. Մէրճանեան, Հ. Դաւիթ Վ. Նազարէթեան, Հ. Յուսիկ Վ. Մէհրապեան, Հ. Սերովբէ Վ. Ապտուլլահ և այլք։ Պատարագիչն էր Հ. Յովհաննէս Վ. Աբիկեան։

Թաւշապատ դագաղը դրուած էր տաճարին մէջտեղ, սև մահաբեմի մը վրայ, շրջապատեալ ջահերով ու ծածկուած բազմաթիւ պսակներով և խաչերով։ Եկեղեցին լցուած էր խուռն բազմութեամբ, յորս կը նշմարուէին նաև օտարազգիք, ի մէջ այլոց ռուսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Մաքզով, հիւպատոսարանի առաջին քարտուղար Պ. Պրէապրաժէնսքի, զինուորական պաշտօնեայ՝ գնդապետ Կանլին, ռուսական հիւանդանոցի բժշկապետ Տօքթ. Շէյզօտիէֆ և Տօքթ. Բիլէգով որ դարման էր զԱդամեան, Վերնատունը կային բազմաթիւ ընտանիքներ և հանգուցեալի սգաւոր քոյրը՝ Տիկին Թաշճեան, ընկերակցութեամբ ազգականաց և բարեկամուհեաց։

Ցաւալից պատարագին, Վենետկոյ Մխիթարեան միաբանութեան բազմահմուտ անդամ Հ. Դաւիթ Վ. Նազարէթեան հետևեալ գրաւոր դամբանականն արտասանեց.

Եթէ երկու բան կը ներկայանէ միշտ մեր մտաց առջև դագաղ մի, անցաւորն և անանցը, Պետրոս Ադամեանի՝ տարաժամ վաղամեռիկ գրաւեալ մեր Սիրելւոյն վրայ կատարուած այս տխուր՝ բայց կրօնական մխիթարութեամբ լի յուղարկաւորութեան հանդէսը՝ զօրաւորագոյն կերպով կը յիշեցնէ մեզ զնոյն։

Շիջեալ այն աչքերն՝ որք բոց կ'արձակէին ըստ առթին և կայծակն, այն դէմքն և կերպարանք խամրեալ և թարշամեալ, որ է' զի փեմ էր, կ' զի աչաւոր, և երբեմն զաղջը մինչև զմայլեցնելու չափ, և ամենայն կրից առժամեայ ճշգրիտ նմանահան ներկայացուցիչ, անձկալի ընելու համար զնոյնս և կամ խորշելի. այն բազուկն, այն գլուխ, և բովանդակ այն անձն որ ոգի էր, եռանդն բոլոր, բովանդակ զգացումն, և գոգցես օծեալ վեհին, գեղեցկին և գերասքանչին յամենայնի, ասա է մեր աչացն առջև, յո՛ւռ, այո՛, անկենդան, անշնչացեալ, առա՞յ, յոժ տարաժամ... և աչաւասիկ անցաւորն։ —Իսկ որ ի զգայազիրկ լռութեան մարմնոյն կը խօսի և բարձրաբարբառ կը հռչակէ՝ իւր խօսքը, իւր ազդեցութիւնը, և անմոռանալի կ'ընէ մեզ զինքը, իւր մեծ տաղանդը, կ'ըսեմ, և հեզահամբոյր բնաւորութիւնը, անկեղծ և անշահասէր մտերմութիւնը, գործունեայ կեանքը, բարձր և չընտրելու արժեստագիտի մի գրոշմը, զոր կը կրէ յինքեան և անջինջ կը թողու մեզ ի փառս, մեր տոհմային պատմութեան մէջ. և ճշմարիտ քրիստոնեայ իմաստասիրի նման համակ համերաշխութիւնը զոր հիւանդութեան անձնարին ցաւոց մէջ. միով բանիւ՝ իւր աստուածասէր, խոնարհ և բարեպաշտ կեանքը, որով Արարչին տուած բազմաշնորհ քանքարը բանեցուց՝ չահագործեց, յօգուտ և ի վայելուչ գրոսանս մարդկութեան, յօգուտ և ի պարծանս Ազգիս և ի քաջալեր, և տւանդեց զայն դարձեալ ի ձեռս Արարչին, իբրև բեռնաբերձ ակացուն նաև մի յաջողակ հաղմով փութանակի մտնելով առագաստալից իւր նաւահանգստին մէջ... ահաւասիկ անանցն, անմահականն։ «Կատարեալ ի սակաւուն ելից զժամանակս երկայնս»։

Այո՛, եթէ քննադատել և գովաբանել զքեզ ուզէի ես, ո՛վ Ադամեան, Մխիթարեան աշակերտ, միայն ըստ նիւթականին, ըստ աշխարհի, միայն գրագիտական տեսութեամբ, իբրև կենսագրութիւնդ ընող ոք, իբրև յօդուածագիր մի, պէտք էր ըսել թէ լուսաւոր աստղ մի հանճարոյ փայլեցաւ մեր մէջ և կարճ շրջանիդ մէջ անջինջ մանաւանդ թէ ջինջ և ոսկեղօծ հետք մը թողուցիր զինի, պէտք էր ըսել թէ հանճարեղ արուեստագէտ մի եղար, դասակից վեհից, և աննման վերջին ժամանակացս մէջ, և ի տեսակիդ ի վեր քան զԿլուստա, քան զՄայվին, քան զՌոսսի, Մօտենա, և կը համարձակիմ իսկ ըսելու ի վեր քան զԿարրիք և քան զՏալմա, մի մի պարծանք Անգղիոյ և Գաղղիոյ ի վերջ անցեալ դարու և ի սկիզբն ներկայիս. պիտի ըսէի թէ իբրև կենդանի արձան մը, շնչելով փոխ առ փոխ խանդ՝ ահ և զմայլանք, ամենայն ելևէջիւք, աստիճանաւորութեամբ, նրբութեամբ և պատշաճ յարափոփոխ նորութեամբ, դաշնաւորութեամբ կերպարանքիդ և ձայնիդ, որ կարծես թէ չատ անգամ երգ մ'էր և մեղեդի, ըստ վկայութեան առ հասարակ ի քեզ հիացողաց. իբրև Լայոկոնի արձան մի, իբրև բարձր՝ գեղեցիկ և ընտիր արհեստի կենդանի օրինակ, արժանի էին քո մէն մի ներկայանալդ հանդիսավայրի վրայ նորանոր Լէյսինկներու, առանձին առանձին հատորոց, բացատրելու՝ զգալի ընելու համար արուեստիդ մեծութիւնը և անզուգական արդիւնքդ։

Բայց սակայն կը լռեմ ես զայսոսիկ, և աւելի մեծ կը տեսնեմ և կ'ուզեմ ցուցընել ես զքեզ յընտանի կենցաղավարութեանդ մէջ, տոհմային յարկիդ տակ, ի տեսակցութեանդ ընդ բարեկամս քո և ի կատարման ամենայն պարտուցդ ըստ պատշաճի, և մանաւանդ գերաթերդ ըղձիցդ մէջ առ անսահմանն, յոր խոկայիր միշտ և որով սնանէիր. այն լուսաւոր գաղափարացդ մէջ, որով թարմ և զուարթ էր քեզ համար միշտ կեանքն. չատ աւելի մեծ կը տեսնեմ ես զքեզ յայսոսիկ՝ քան ի կերպարանելդ ճշգիւ զՕթէլլոյ և զՄաքպէթ, և զՀամլէթ, հրաշալիք հանճարոյ այնմ, որ հեղեղ է իմաստից, գիտուց և կրից, բարոյական ոսկեհանք մ'անսպառ, դասարան իմն և գերագոյն վարժապետ, որով չնչուեր են և յոր սրեր և փայլեցուցեր են չփմամբ իրենց միտքն ու հանճար՝ քեզ նման չատ վեհ անձինք, գրչի և արուեստի։

Այսպէս աշա ճշմարիտ մեծ հանճարն և արուեստ անբաժան է ի կրօնից և յաստուածսիրութենէ, նա՛ մանաւանդ ի նմա կը գտնէ իւր աղբիւրը, իւր ոյժը, իւր բորբոքումը։ Գիտութեանց և գեղարուեստից պատմութիւնք, մուզէոնք և թանգարանք Եւրոպիոյ, նշանաւոր քաղաքաց մեծամեծ Պետութեանց՝ վկայք և ապացոյց են այսմ։ Ո՞չ ապաքէն նոյնը կը հաստատէ մեզ և ներկայապէս աստ գտնուող Ռափայէլի Սանցիոյ Պայծառակերպութեան պատկերին գեղեցիկ օրինակը, յորում կրօնք և Քրիստոնէութիւն երկնալաց ըրած են նկարչին սիրտը և անապակ լուսոյ մէջ թաթաւած են իւր վրձինը։

Մաղթե՛մք ուրեմն յերկնից, եղբարք, մեր ամենասիրելի հանճարեղ Ազգակցին վերջին յարգանաց և սիրոյ ողջոյնը պաշտելուս ժամանակ, աստուածային պաշտամամբք մխիթարեալ և իրեն անմահական արդեամբքն և օրինակաւ զօրացեալ, մաղթենք, կ'ըսեմ, յերկնից նորանոր այսպիսի ծնունդներ արուեստից, պարծանք կրօնից և Ազգիս։ Եւ Դու, ո՛վ երիցս սիրեցեալդ Ոգի, որ կը թեւածես անշուշտ զմեօք, լռ'եր մեր այս խղճէ, հովանաւորէ՛ զքեզ և քեզ նման արուեստ, ուսումն և գիտութիւն սիրողաց վրայ, մեր պատանեաց և երիտասարդաց վրայ, յոյս և ակնկալութիւն Ազգի, որպէսզի, լիցին թէ յառնեն քեզ նման, այո՛, քաջ, անմահական արուեստագէտներ, նկարիչներ և բանաստեղծներ, անպակաս ի մեզ, բայց ևս առաւել քեզ նման ստուգապէս և հաւատարմապէս ուղղափառ քրիստոնեայ, առաքինի, ազգասէր, քու հոգւոյդ և հանճարոյդ արժանաժառանգ յաջորդներ։

Եկեղեցւոյն մէջ «տան կարգը» կատարուելէ յետոյ, ընդ նախագահութեամբ Ասլանեան եպիսկոպոսի, դագաղն հանդիսիւ դուրս հանուեցաւ եկեղեցիէն և փոխադրուեցաւ Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցին։ Թէև մեռելակիր կառք մը պատրաստուած էր, սակայն Ադամեանի արուեստագիտական հանճարին հիացող ու համակրող խումբ մը ազնիւ երիտասարդներ, գլխաւորաբար հայ դերասանք Մնակեան խումբին, նախամեծար սեպեցին իրենց ուսոց վրայ բարձեալ տանիլ նորա դագաղը։

Ոսկեբերան եկեղեցւոյն մէջ մեռելական արարողութիւնք կատարուելէ յետոյ, նոյն եկեղեցւոյ բակին մէջ Յովհաննէս էֆ. Սէթեան քերթուած մը արտասանեց ողբացեալ Ադամեանի դագաղին վրայ, որ ապա դուրս հանուեցաւ, այս անգամ աւելի շքեղ թափօրով։ Յուղարկաւորաց բազմութիւնն հետզհետէ ստուարացած էր, այնպէս որ բաց ի քառասունի չափ կառքերէ, որք անոնց մէկ մասը փոխադրեցին ի Շիշլի, հարիւրաւոր անձինք հետիոտն հետևեցան դագաղին մինչև այդ հեռաւոր գերեզմանատունը։

Երիտասարդաց խումբն, յորս բաւական թուով դպրոցական ուսանողներ ալ կային, դարձեալ չ'ուզեց որ մեռելակիր կառքին մէջ դրուի դագաղն և իւր ուսոց վրայ՝ փոխն ի փոխ՝ բարձեալ տարաւ զայն մինչև Բանկալթի։ Դագաղին առջևէն կ'ընթանային Մնակեանի դերասանական խումբին նուագածուք՝ սգոյ քայլերգ մը նուագելով, որ տխրութեամբ կը համակէր այս արդէն կարի տխուր թափօրին մասնակցող բոլոր յուղարկաւորները։ Մնակեանի ամբողջ խումբն ինչպէս նաև օտարազգի արուեստագէտք կը հետևէին իրենց սիրեցեալ արուեստակցի դագաղին։

Դպրոցական սանունք կը տանէին պսակներ ու ծաղկեայ խաչեր զորս նուիրած էին՝

Թաշճեան ընտանիք
Ադամեան ընտանիք
Վասիլեան ընտանիք
Շնորհքեան ընտանիք
Սեւեան ընտանիք

Ի դիմաց Վենետկոյ Մխիթարեանց՝ իրենց աշակերտին (յախճապակեայ խաչ)

Ռուս բարեկամք (դեսպանատունէն ղրկուած)

Մնակեան խումբ
Լուսարարեան Գրիգոր
Տէրկէրեան
Տիրան Ցակոբեան
Մէրհամէթճեան
Տօնապետեան
և այլք։

Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանին նախկին սաներէն Պ. Արմէնակ Իբէկեան կը կրէր այդ վարժարանի տեսչութեան կողմէ ղրկուած խաչ մը։

Դագաղին ծոպերը բռնած էին Յովհաննէս էֆէնտի Սագըզեան, Եղիա էֆէնտի Տէմիրճիպաշեան, Էմմանուէլ էֆէնտի Եսայեան և յուղարկաւորութեան ներկայ ռուսերէն չորսը։

Սգակիր էին Լորէնձիոս էֆ. Ադամեան՝ իւր որդւոյն Ղնտօն էֆ. ի հետ, Թաշճեան եղբարք, Վասիլեան եղբարք և այլ մերձաւոր ազգականք։

Ս. Յակոբայ հիւանդանոցին առջև, ուր մատրան զանգակը կը հնչէր ի պատիւ հանգուցելոյն, թափօրը կանգ առաւ և Հոգաբարձութեան կողմէ խաչ մը դրուեցաւ դագաղին վրայ։

Ռուսական հիւանդանոցին առջև, ի Նշան-Թաշ, ուր տարաբաղդն Ադամեան անցուցած էր իւր կենաց վերջին մի քանի ամիսներն, անքա՛ն մարդասիրութեամբ խնամուելով, կեցած էին այդ հաստատութեան ներքին բժիշկը, գթութեան քոյրեր և հիւանդապահք որք հետիոտն հետևեցան դագաղին մինչև ի գերեզմանատուն։

Թափօրը կանգ առաւ նաև Վիէննայի Մխիթարեանց վանքին առջև, ուր կեցած էին վարդապետք և ուսանողք որք պսակ մը դրին դագաղին վրայ և Հ. Նիկողայոս վարդապետ, այդ վանուց մեծաւորը, հոգւոց արտասանեց. Վանուց պարտիզին եզրը, որ կը գտնուի Շիտակ ճանբուն երկայնութեամբ, կարգաւ կեցած էին նաև վարժարանին սանունք, ի նշան յարգանաց և ցաւակցութեան։

Ժամ 5 ½ ին թափօրն հասաւ Շիշլիի գերեզմանատունն, ուր՝ փափկանկատ հոգածութեամբ մը՝ բարեխնամ Պէշիկթաշլեանի դամբարանին կից պատրաստուած էր գերեզմանն ողբացեալ Ադամեանին։ Բաց ի արանց խուռն բազմութենէն, որ համախմբուած էր անդ, եկած էին նաև Տիկնայք՝ Մատակեան, Նուրիճան, Օրիորդք Մուշէնտիսեան, Օրիորդ Մարի Թօսունեան և Գայեանէ Ճէլալեան և այլ անզիւ տիկնայք և օրիորդք՝ ուզելով իրենց արցունքը խառնել յուղարկաւորաց արցունքին և անզուգական արուեստագիտին մինչև հուսկ յետին բնակարանն հետևիլ նորա դագաղին։ Նոյնպէս հանգուցելոյն ընտանիքէն, Տիկին Լ. Ադամեան և Օր. Ադամեան։

Մեռելական արարողութենէն յետոյ, Եղիա էֆէնտի Տէմիրճիպաշեան՝ խորապէս զգածեալ՝ սրտայոյզ դամբանական մը արտասանեց որ խոր տպաւորութիւն մը գործեց բոլոր ներկայից վրայ։ Տէմիրճիպաշեան էֆէնտիին յաջորդեց հայ դերասանական մարմնոյն երիցագոյն անդամներէն՝ Ս. Էքշեան էֆէնտի, որ յանձնական յիշատակներով խառն գեղեցիկ դամբանական մը խօսեցաւ։ Ապա, Էմմանուէլ էֆէնտի Եսայեան, յուզեալ չեշտերով արտասանեց քերթուած մը՝ ի մահ Պետրոս Ադամեանի, Նուէր Ժէլնըլին, զոր հրատարակած ենք երէկի թուով (1)։

Երբ աւարտեցան դամբանականք, առընթեր դագաղի վաղամեռիկ ողբերգուին, որուն անմնչացեալ մարմինը վայրկեան մը եաքը պիտի իջուցուէր փոսին մէջ, բոլոր դէմքեր համակուած էին դառնակսկիծ տրտմութեամբ և ամեն աչքէ արցունք կը հոսէին։ Այս սրտայուզութիւն աւելի ևս սաստկացաւ, երբ բացին դագաղին կափարիչը և երիտասարդ պատկերհան մը Պ. Ենովք Նազարեան ուրուագծեց մեռեալին դէմքը՝ լուսանկարի վերածուելու համար։

Ռուսական հիւանդանոցի գթութեան քոյրերը՝ ծնրադիր կ'աղօթէին, երկիւղածութեամբ համբուրելով դագաղին եզրը. յուղարկաւորաց չատեր հետևեցան անոնց օրինակին։

Ցետ այս վերջին յարգանաց, դագաղն իջուցուեցաւ ի հող, զոր ծածկեցին պսակներն ու խաչերն, և յուղարկաւորք մեկնեցան գերեզմանատունէն, անկեղծ սգոյ և տրտմութեան զգացումներով, մեռելոց այդ մեծատարած ու ամայի բնակարանի մենաւոր մէկ անկիւնը՝ Պէշիկթաշլեանի դամբարանի ստուերին տակ առանձին թողլով համայնից սիրելի Ադամեանն, իւր յաւիտենական հանգստարանին մէջ։

(1) Ե. Տէմիրճիպաշեան և Էքշեան էֆէնտիներու դամբանականները պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

Աւասիկ Սէթեան Յովհաննէս էֆէնտիի արտասանած քերթուածը.

Վաղաժամն է, աւաղ է այս մայրամուտ աղեկէզ,
Այրիացեալ բեմ, ատրոնին մեր դու արև՛ շողշողուն.
Եւ խաւար մ՛ահչընարին պատէ ծածկէ զհոգիս մեր.
Շուրջ ըղձեօք ընդարձակի դատարկութիւն անծայրածիր,
Վեհ յոր անկնիս քո կենաց և քո փառաց վեհ գագաթէն,
Եւ մորմոքին սիրտք ամեն, սիրտք որ յաճախ բաբախեցին
Ի լուր վսեմ այն չեշտերուն, մեծ արուեստին ի տեսիլ,
Որովք քաջ թարգմանեցիր վսեմ զաւակն Ալբիոնի.
Կոչկոչին, այո, ամ.ն այն ըղձալուն հոգիներ,
Վոսփորէն մինչև Նէվա, և հիւսիսէն ցը հարաւ,
Որ, սրտաթունդ, արբեցան ճարտարութեան քո աղբիւրէն։
Այնչափ արտօսր հոսեցուցիր, այնչափ կուրծքեր հանեցիր թունդ,
Մինչև մեզ վարանիլ սակաւիկ մի թէ ո՛ւմ անկ էր
Տըրիտուր երախտեաց, հեղինակի՞ն անզուգական,
Թէ արուեստիդ հանճարիմաց որ անչափ էր և անեզր,
Որով յաճախ տեղունեցիր վարդ վարդ այտեր առ յուզման,
Եւ դըժգոյն ճակատներ յափրշտակմամբ չառագնեցիր։
Ընդէ՞ր, աղէ՛, չըստ սըլացար, ո՛վ ողբալիդ Ադամեան,
Փառք և պարծանք դու մեր ազգին, արուեստին փառք և պարծանք.
Ընդէ՞ր խոնջ գլուխդ կախեցիր գերեզմանին եզերքն ի վայր։
Տեսնե՞ղ անդունդն այն անյատակ ուր հասարակ էիր թէրեւս,
Ջափե՞լ գաղտնիքն որ տագնապէր արուեստագէտ քո հոգին,
Պատան գլխոյդ ածելով՝ տեսնել քաջիկ ներս զանհունն,
Որպէս օրէն է այնոցիկ որ զհեռաստան կամին տեսնել։
Կամ ուխտաւոր ուղևորին նըման որ յայց եկանէ
Իւր հեռաւոր կըռոց բագնին, և դու տեսնե՞լ ըղձացիր
Հըսկայականն Շէյքըսփիր որ տեսլականն եղաւ քոյին,
Եւ անդ հարցնել վարդապետիդ թէ արդեօք գո՞հ էր զքէն.
Կամ զի չէ՞ մարթ անպատուհաս լինել կարի յոյժ զգայուն,
Սիրել բնութիւնն անբաւ սիրով, որպիսի էր քոյդ, Ադամեա՛ն,
Ամենազգա՛ց արուեստագէտ, որ ունէիր դեղձիր և քնար.
Որ սըգաւոր թողուս ըղբնաւ սիրողս մեծին, գեղեցկին,
Թափուր թողլով նոցա սըրտերն որ զարմանան, երբ դու մեկնիս,
Թէ այդչափ զգացմունք, և հայեցուածք այդչափ հըզօր,
Թէ այդչափ կորով մըտաց և վըսեմին բոց ճաչակ
Կարե՞ն երբեք չիջնել յաւէտ կափարչին տակ գերեզմանին։

Բնութիւնն յաճախ կ'ընծայէ հազուագիւտ ազդեցութեամբ դեղեր որք հազիւ թէ ծանօթ են։ Ահա այս հանգամանքով կը յանձնարարենք ֆլեթսանէէ և յօդտացնէէ տառապող անձանց՝ ի Փարիզ դեղագործք ԿՐԻՄՈԼ և ԸՆԿ. ԿՈՒԱՐԱՆԱՆ։ Այս անվնաս փոշիի մէկ ծրարիկը կը բաւէ անվրիպապէս բուժելու համար ամենէն սաստիկ գլխացաւը։ ԿՐԻՄՈԼԻ ԿՈՒԱՐԱՆԱՑին զօրացուցիչ յատկութիւններն անուրանալի ազդեցութիւն կունենան ընդդէմ՝ էյէեր—, ֆուեղ—րեան և Բանէյէ։

Նախնիք կը պաշտէին կրակն, որովհետև բոցն իրենց համար կեանքի անձնաւորումն էր, արդէք, որք իրականութիւններ դրած են վերացական գաղափարաց տեղ, գիտեն թէ մարդկային կազմը չպիտի գոյութիւնն ունենար առանց փօսֆատ տը չոյի, որուն նուազութեան հետ կը նուազի նաև մեր առողջութիւնը։ Պ. Տիւզար այս ծանօթութիւնն ընդհանրացնելու և անոր գործնական կիրառութիւնն իրականացնելու արժանիքն ունեցած է՝ լաքթօֆօսֆատ տը չօն գտնելով։ Այս է պատճառն որով յաջողութիւն գըտած են Տիւզարի օշարակն ու գինին, որուն կը վերագրեն բժիշկք ամեն օր ուժերու վերանորոգումն և ախորժակի և մեր գլխաւոր գործարանաց կանոնաւորումը։

ԻԼԱՆ

Բաղար կիւնլէրինտէն մատա հէր կիւն Պէյքօզտան սաաթ 12 20 տագիգա կէչէրէք հարաքէթ իտէն զիկզակ վափորը իչալու հավլիրանըն 7 ինճի ճումաա կիւնիւնտէն իթիպարէն 20 տագիգէ էվվէլ եանի սաաթ 12 իտէ մէզգիւր իսքէլէտէն հարաքէթ իտէճէյի։

Իսքիւտարտան Պէշիկթաշա սաաթ իքիտէ հարաքէթ իտէն վափոր տախի 20 տագիգէ էվվէլ հարաքէթ իտէճէյի Շիրքէթի Խայրիյէ Թարաֆընտան իլան օլունուր։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարը իչուն ալընաճագ Սիպիր խաղընըն գարարը գաթիսի իչուն հաղիրանըն օնունճը բազար իրթէսի կիւնի վիրիլէճէկլինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Հազիրան 307 | 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էսմանը Օսմանը լիրասը եիւզ զուրուշա օլարագ Նաքտէն վէ փէշինէն էվվէլճէ վիրիլուպ պաշէնէ քալարըլմագ իւզրէ ֆիրուխթ օլունաճագ տէօրթ եիւզ պին ղըյէ քալըն քէֆէկին պէհէր գըյէսի օն տէօրթ փարաեա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հավլիրանըը բուկիւնին օնունճը փազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ զամմ գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Հազիրան 1891
Նօ. 32 | 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Կիւվէզ նուն ղալթան արչունը ճէտիտ ալթը եիւզ պին, պէհէր արչունը ճէտիտ եէտի փարա։

Կիւմիւշի սախթիեան ատէտ իքի պին, պէհէրի օն պէշ ղուրուշ։

Եէրլի խամի վաքէթա գըյէի ճէտիտ իւչ պին, պէհէր գըյէի ճէտիտի օն ալթը ղուրուշ։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սէրաճխանէ անպարլարը իչուն միւպայեա օլունաճաք պալէատէ մուրագգամ իւչ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ հավլիրանըը բուկիւնին օն իւչիւնճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունուպ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթիպարէն իսէ օն պէշինճի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Հազիրան 1891
Նօ. 33 | 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իքինճի օրտուլի հիւմայունա մէնսուպ փիյատէ վէ սիւվարի վէ թօփճը ալայը վէ թապուրլարը իլէ Գոսովա Ֆըրգաշընտա պուլունան հայվանաթ իչուն իւչ եիւզ եէտի սէնէաէնտէ լիւզումի օլուպ միւնագասատա պուլունան էշեաի մուխթալիֆէ իլէ նալ վէ մըխ վէ սայիրէ ֆիյաթը մալիւմէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ հավլիրանըը բուկիւնին օնունճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարընա տէվամ օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլուպ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլը գապուլ օլունաճաղընտան ֆիյաթլարընը թէնզիլ իթմէք վէ չէրայիթը մուգաբէլէսինի անլամագ խուսուսլարընտան մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Հազիրան 1891
Նօ. 31 | 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ցէպլրէտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իչուն միւպայեասը մէվզուի միւնագասատա պօնալան երզագը միւթէնէվվիէնին ֆիյաթը մալիւմէսի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իթասըլնա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 Հազիրան 1891
Նօ. 29 | 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէրէքէզը սալթանաթը սէնիյէտէ պուլունան հայվանաթը միրիյէ իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան պիր պուչուգ միլյոն գըյէտէն իքի միլյոն գըյէյէ գատար քիւսպէնին իթասըլնա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 Հազիրան 1891
Նօ. 30 | 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — **ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ**

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած փութաջան երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև, երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ^կ^ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Արուեստից պաշտպան մեր Ինքնակալին՝ Օգոստ. Սուլթանի ամենաբարձր գնահատութեան արժանացած ընտրելագոյն Փանէլա ապրանքներէ մեծ քանակութեամբ ի վաճառ կը հանուին այս անգամ մեր հիւսարանին մէջ

Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Մահմուտ փաշա, Քիւրքճիլեան Թ. 26 և Պահչէ գաբու մաքսատան կարգ Թ. 44, Թօհափճէ վաճառատան մէջ։

Հիւսարանը Ֆրանսական գերազանց ապրանաց նոյն և նմանը պատրաստելէ զատ, յաճախորդաց կ'ընծայէ մեծամեծ առաւելութիւններ թէ՛ գնոց աժանութեան և թէ՛ ապրանաց դիմացկունութեան եւ չի քաշուելուն կողմանէ։

Ըստ խնդրանաց կրնան պատրաստուիլ մետաքսէ չքեղագոյն շալիկներ ամառուան տաքը զովացնող.

Անխառն բրդէ բարակ և թանձր, մանածէ, ալն, Աբանց, կանանց և տղայոց համար։

ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.

Պարզ ձեւերով եւ ըստ խնդրանաց, ամենէն նրբաճաշակ անձանց քմահաճոյքին յարմարող ձեւերով պատրաստութիւն։

Յաճախորդք վերջին ծայր գոհ պիտի մնան մեր ապրանաց ազնուութեան, տեսակին, գնոյն, դիմացկունութեան եւ այլն մասին։ 271 ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿԵԻ ՀԱՄՐ ՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գօղի մը պէս որ գիշեր ատեն զմեզ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի: Անկեց տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ. Ձանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը։ Բերանը դառնահամ կ'ըլլայ մանաւանդ առտուն, Ատամունք կ'աղտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Ախորժակը բաց չըլլար։ Հիւանդն իբր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ստամոքսին խոռոչներուն մէջ ալ տկարութեան զգացում մը և անյագ պարապութիւն մը։ Ժամանակէ մը ետք չոր հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամենէն կանաչագոյն թուք մը կու գայ։ Հիւանդն անդուլ խոնջութիւն մը կը զգայ և ի զուր քունն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամոքում կը շնորհէ նմա։ Յետոյ հիւանդը կ'ըլլայ ջղային, գայրացկոտ և թախծալից. և ամէն բան գէշ կերեւի իրեն։ Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ։ Փորհարութիւն կունենայ, ատեն ատեն մորթը չոր եւ տաք կ'ըլլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անշարժ, աչաց սպիտակուցը դեղնորակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ դժուարաւ կը միզէ։ Հիւանդը շատ անգամ կ'ստիպուի կերած կերակուրները դուրս տալ. այս փորխանքը բերնին մէջ երբեմն գառն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբախում. հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ուխտանշանք հետզհետէ կը յայտնուին։ Կ'ըսուի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ ախտով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս ախտին բնութեանը վրայ։ Ոմանք կը դարմանեն զայն իբր լեարդի հիւանդութիւն մը, այլք՝ իբր դժուարամարսութիւն, եւ վերջապէս ոմանք ալ իբր փայծաղնացաւ, եւն, բայց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարուած է «Fxtract of Roots» կամ Մէռ Սէկըլի բուժիչ օշարակն, որ ամեն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսողութիւնն յոյժ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բազմանթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կու գան աղէտալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարմաններ ի գործ չի դրուին։ Սէկըլի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն դժուարին պարագայնելու մէջ իսկ։ Հրապարակին վրայ ելած բազմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՌՈՒԱՆԱ 2214
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վ. Պոլսոյ, պահականոցին քով, կայսերան Թրամուէյից, 95 և 97

ՀԸՐՄԱՆԵԿԸՆ ԾԸՂԿԱՓՈՒՆՇ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑՈՂ, ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԸ, ՄԻՇՏ ԾԸՂԿԱՓԹԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամուան մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուլէշ ամէն հեշանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ: Դառչըն անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ: Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ: Ընհետ կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և բծաւորութիւն: Եւ աս ամէն բանով՝ անկարելի կ'ընէ մանուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք: Կըվաճառուի սափրիչներու, անոյշ խւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով:

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Էտմոն Քառուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզլիտօի անուշահոտութեանց խանութը։ 2218

THE BRITISH AND FOREIGN
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	» »	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ. Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամեն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւ, չոգենաւ, առագաստանաւ, թղթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւչիւք Աչըր էֆէնտի խան։
32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՖԻԼՏԻ

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ — ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ — ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կողպուրէն և ըմբռնումէն է սրտին լ'սուիտայն ոտնաձգը և կը ջերմացնէ մարմինը

Կեդրոնատեղի՝ ՑԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS
ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԸՍԹԷՆԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման ընդօրինակներ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան։

Առանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլեններու

Այս մեքենան պարզ, մաքուր, հաստատուն և ամենէն աւելի յարմարաւորն է։

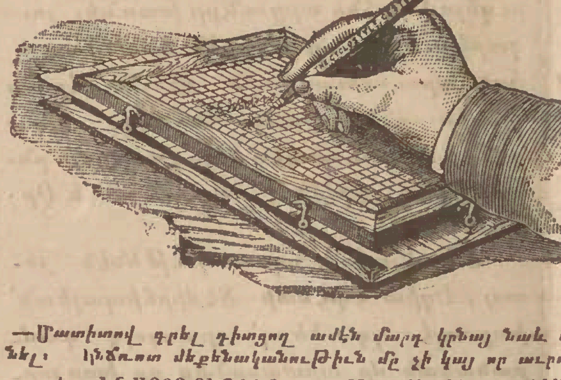

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործիին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են։

1. ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Բոլոր հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ըլլան և գրութեան գրոշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ըլլայ։

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան տասն օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջնոյն չափ փայլուն։

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Մատիտով գրել գիտցող ամէն մարդ կրնայ նաև գործով գրել. Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել։ Ինքնատ մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի։

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ընդօրինակիչ գործիին պահպանումը աւելի աժան կ'ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը («Ժելաթինի» գործէ կեան)։ Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով)։

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. — Բնագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (Թանձր մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը լմննալուն պէս օրինակներուն կարելի է սկսիլ։ Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և թուխ տպագրութիւն մը կ'արտադրէ։ Ժամուան մը մէջ 60 օրինակ կարելի է հանել։ Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ։

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. — Կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից.

7. ՍԽԱԼՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ. — Ոեւէ սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով քերթելով ջնջուելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը։

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զոր ունին ուրիշ գրութիւններ։ 2284
Այս հոյակապ ընդօրինակիչ գործիին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄԱՆՏ ՔԱՌՌՈՒԱՆԱ
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վ. Պոլսոյ, պահականոցին քով, կայսերան Թրամուէյից։ 95 և 97

ԱԶԴ

Կահաւորման և կառքի կազմածներու վերաբերեալ ամեն ինչ որ գնել ուզեք՝ նախ դիմեցէք ԼԱԶԱՐՈ ՖՐԱՆԿՕ (Բերայի մասնաճիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, Նուվօ Թաաթ տ'Անաթօլի, Թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդունեց խիստ ճոխ մթերք մը ամեն երկրի ԳՈՐԳԵՐՈՒ, կահաւորման համար ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍ ԵՒ ԹԱՒԱՊԱՍՏԱՌ, ՎԱՐԱԳՈՅՐ, ԺԱՆԵԱԿ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՔՐԷԹՈՆ ԿԵՐՊԱՍ, ՄՈՄԱՊԱՏ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՌՔԻ, ԼԱՊՏԵՐԻ, ՀԱՅՑԵԼԻ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊՈՒԻՆՆԵՐ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն։

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն աժանութեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱԶԱՐՈ ՖՐԱՆԿՕ տունը կարող է ամեն մրցում արհամարհող գներ հաստատել, և այս գիներ ճիշդ նոյնը լինելով ինչ որ են Կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գիները, մի միայն ի գիւրութիւն արդոյ հասարակութեան որպէս զի տեղափոխուելու ներութիւնը չկրէ և կարենայ միեւնոյն առաւելութիւնները վայելել Բերա եւս։ 241

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ԼԱՎԸՆԻՌ ԷԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՐԷՓԻՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ
100,000 000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արդէն զարգացում մը ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, Հանգստեան սնտուկ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն ուժած է 1884 Յունուար 1էն։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։ 36

ԱԾԵԼԻ ՍՐԵԼՈՒ ՔԱՐ

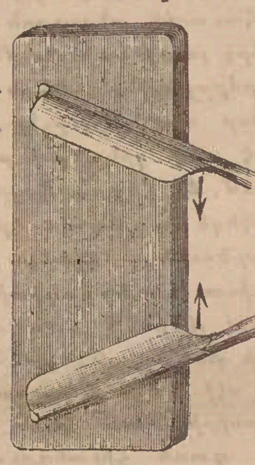

Ցարդ նմանը չտեսնուած ամենալաւ տեսակ մ'է, որ կատարեալ երաշխաւորութեամբ կը ծախուի ի միակ Կեդրոնատեղին, Մահմուտ փաշա, Թարաքճըլար փողոց 114

ԵՓՐԵՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ

ուր կը գտնուին նաև ամեն տեսակ ժամացոյց և գործիքներ։

ԱՄՐԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱ
[ՍԱՓԱՐՆԱ]
ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Գարնան մէջ, երբ բնութիւնը կը՛վերանորոգի, մարդկային բնութիւնն ալ կը կարօտի նորոգման մը. Մաքրուիլ կը խնդրէ արիւնն, որպէս զի մարմինն ազատի այտուցներէն, պալարներէն, ելունդներէն որք բազմաց վիզը, երեսն եւն. կը ծածկեն, և ընդհանրապէս մորթային հիւանդութիւններէն, որք յայտարար նշան են արեան անմաքրութեանց։ Եւ այս մաքրութեան յարմարագոյն ժամանակ նկատուած է միշտ գեղեցիկ եղանակը։

Փորձով գտնուած է թէ Սափարնայի արմատն է լաւագոյն միջոց արեան մաքրութեան, մանաւանդ երբ ճարտարապէս բաղադրուած է ուրիշ 29 արմատներու հետ, ինչպէս է ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ (Խասգիւղ) պատրաստած ախորժահամ, կազդուրիչ և ազդեցիկ ՕՇԱՐԱԿՆ ՍԱՓԱՐՆԱՅԻ։

Մէ՛կ շիշ կը բաւէ։ 8—19

Պատրաստած են նաև միջատասպան փոշին, որ լուերը, մլուկները կայծակնահար կ'ընէ։

Մասնաճիւղ Սարաֆեան Եղբարց պատրաստ դեղորէից՝ ի Պոլիս Սուլթան Համամ Քիւչիւք Աչըր էֆէնտի խան, Թիւ 10։

COMP 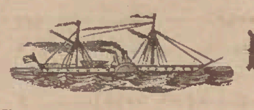 RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ.	3/15	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ.	4/16	Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոնի ճամբով։
Դշ.	5/17	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ.	5/17	Սուրհանդակ՝ դէպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ.	6/18	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Ուր.	7/19	Շրջուն սուրհանդակ դէպի Մոն-Աթօս, Սէլանիկ, Պիրէոն, Քիոս, Զմիւռնիա և Սուրիա, Բոր-Սայիտ և Ալեքսանդրիա. երեկոյեան ժամը 4ին։

Ազդ. — Մայիս 4/16, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

Խմբագիր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, Իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829 ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնս)	»	63,770,000
1890ի հասոյթք	»	15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	»	160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Նախկին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Յաւանայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ Եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» Երկաթուղեաց Ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մօնթանեէ և Էքինաքի ածխահանց ընկերութեան
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան
Զ. ՇԻՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատուն տանէն
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆիւնսիայի Հիւսիսային երկաթուղեաց
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրապօ Բաքօք, Բիւրարի և Ընկ. դրամատուն տանէն
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լամօթ երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատուն տանէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆիւնսիայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՄԸՌԻՋ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ԶՈՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829 ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	93,8[illegible]
Կենաց համար վճարուած	»	59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	»	243,580,000

Ընկերութեան դրամատեղք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամոնտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2